

Pentru un jurnalism de calitate în România

PREAMBUL CONSIDERAȚII GENERALE

Membru cu drepturi depline al Federației Internaționale a Jurnaliștilor (FIJ) și al Federației Europene a Jurnaliștilor (FEJ), Uniunea Sindicală *MediaSind* întocmește anual rapoarte de țară pentru domeniul presei. Concluziile și rapoartele *MediaSind* sunt prezentate, în raportul global al Federației Internaționale a Jurnaliștilor, instituțiilor Uniunii Europene, fiind, la rândul lor, materiale de informare și evaluare de către forurile europene a stadiului de democratizare a presei din România, a gradului de respectare a libertății de exprimare și asupra tuturor aspectelor de interes ale mass-media. Uniunea Sindicală *MediaSind*, organizație reprezentativă la nivelul ramurii mass-media, cuprinzând patru federații sindicale, respectiv Federația Sindicatelor Jurnaliștilor și Tipografilor din România, Federația Sindicatelor din Societatea Română de Radiodifuziune, Federația Sindicatelor Unite din Televiziune și Societatea Ziariștilor din România (SZR), dă publicității prezentul Raport, pentru anul 2007, asupra independenței și situației economico-sociale a presei, câinele de pază al democrației românești. Ca element de noutate, anul acesta, un capitol distinct al Raportului este dedicat problemelor presei din Republica Moldova.

În perioada analizată de prezentul Raport, constatăm agravarea stării generale a mass-media din România, care a ajuns să se confrunte în acest moment cu pericolul unei crize de credibilitate din ce în ce mai accentuată. Astfel, în locul unei reforme reale a presei din țara noastră, *MediaSind* atenționează asupra: absenței unui mediu propice pentru un jurnalism profesionist, lipsei recunoașterii celor care practică această meserie printr-o legitimație de jurnalist unică la nivel național, tabloidizării excesive a presei, influenței nefaste a politicii asupra obiectivității și neutralității știrilor și chiar a lipsei unei strategii naționale pentru domeniul mass-media. Diversi demnitari din diferite partide politice dețin acțiuni la grupuri de presă, iar grupări politice continuă să influențeze administrația societăților publice de radio și televiziune. Există și un sector privat în presă, care se dezvoltă tot mai mult, dar este condus de grupuri economice prea puțin interesate de jurnalismul de calitate și de respectarea drepturilor angajaților, așa cum sunt ele stipulate în Contractul Colectiv de Muncă la nivelul presei. Iată de ce și Raportul anual Freedom House, privind libertatea presei în lume, acordă României statutul de țară cu o presă parțial liberă pentru perioada 2005 – 2006. Conform documentului, România se situează pe locul 96 din 195 de țări a căror stare a presei a fost analizată. Deasupra României figurează, în acest clasament, țări ca: Lesotho, Timorul de Est, Mozambic, Fiji, Serbia, Burkina Faso, Botswana, Tonga, Bulgaria, Samoa, Papua Noua Guinee. Remarcăm însă că țările care au aderat la Uniunea Europeană în 2004 sunt catalogate ca fiind țări libere, cu punctaje de două ori mai bune decât cel al României. Mult mai indulgent, în 2007, Raportul organizației „Reporteres Sans Frontieres” așeza România pe locul 42 (între 169 de state) în ceea ce privește libertatea de exprimare, menționând totuși câteva dintre problemele presei, la care facem și noi referire în acest document.

Preocupată de rezolvarea problemelor din mass-media și de o reformă reală a presei, US *MediaSind* a fost reprezentată la Adunarea Generală a Federației Europene a Jurnaliștilor, ce a avut loc în 2007, la Zagreb (Croatia), unde s-au discutat problemele cu care se confruntă jurnaliștii la nivel european, precum: respectarea contractelor colective de muncă, promovarea unui jurnalism de calitate, jurnalismul-cetățean, formarea continuă în domeniul mass-media sau impactul noilor tehnologii asupra activității jurnalistice în general. Cu această ocazie a fost ales și noul Comitet Director al Federației Europene a Jurnaliștilor pentru o perioadă de 3 ani. Din noul Comitet Director fac parte reprezentanții următoarelor țări: Marea Britanie, Cipru, Franța, Belgia, Germania, Italia, Finlanda și Grecia. Candidatul României, președintele US *MediaSind*, Cristi Godinac, a fost ales în funcția de membru supleant în

Comitetul Director al FEJ, alături de reprezentanții organizațiilor similare din Franța, Islanda și Croația. De asemenea, delegații prezenți au salutat propunerea US *MediaSind* ca următorul Congres al Federației Europene a Jurnaliștilor, ce va avea loc în 2010, să fie organizat la București.

În data de 5 noiembrie 2007, Uniunea Sindicală *MediaSind* a participat, alături de jurnaliștii din întreaga Europă, la acțiunile desfășurate la inițiativa Federației Europene a Jurnaliștilor, sub sloganul „Stand Up for Journalism”. La București s-a organizat pichetarea Parlamentului României și au fost trimise scrisori de protest la Președinție și Guvern, în semn de solidaritate cu acțiunile colegilor europeni. Au participat reprezentanții organizațiilor componente ale US *MediaSind*, manifestația având ca scop informarea opiniei publice și conștientizarea în legătură cu problemele care preocupă jurnalismul din România. Printre cele mai grave se numără depolitizarea instituțiilor publice de radio și televiziune și atacurile clasei politice la adresa jurnaliștilor români. În acest sens, președintele US *MediaSind*, Cristi Godinac, a declarat: „Încercăm, de aproximativ patru ani, să atragem atenția opiniei publice asupra cazurilor de agresiune verbală sau de altă natură a clasei politice românești și în special a unor anumiți reprezentanți ai acestei clase”. Jurnaliștii români și-au exprimat opțiunea pentru practicarea unui jurnalism de calitate și respectarea Codului Deontologic prevăzut în contractul colectiv și s-au împotrivit nerespectării de către patroni a drepturilor jurnaliștilor negociate în Contractul Colectiv de Muncă Unic la Nivel de Ramură Mass-Media, cât și lipsei unei strategii naționale privind susținerea economică a presei. În aceeași zi, sindicatul Media Maramureș a înaintat un memoriu prefecturii județului Maramureș, în care se specifică solidarizarea cu toți jurnaliștii adunați sub egida Uniunii Sindicale *MediaSind* și participarea la demersul de conștientizare și informare atât națională, cât și internațională, despre situația jurnalismului în România. Membrii Sindicatului Media Maramureș au atras atenția și asupra faptului că proiectul de lege privind modificările Codului Penal este un atentat la libertatea de exprimare, proiect deja trecut de Camera Deputaților, prin care jurnaliștii pot fi ușor incriminați și arestați. Tot ei au solicitat instituției Prefecturii să semnaleze forurilor competente doleanțele lor.

Uniunea Jurnaliștilor din Moldova a răspuns apelului la nivel european pichetând, în aceeași zi, sediul Parlamentului Republicii Moldova. Au fost sprijiniți de organizațiile non-guvernamentale de media, de instituții și redacții de presă, de jurnaliști angajați și liber profesioniști. Prin această manifestație, UJM a avut ca scop conștientizarea clasei politice și a jurnaliștilor, dar și comunicarea celor mai importante probleme care amenință mass-media basarabeană: controlul și presiunile politice asupra mass-media, depolitizarea instituțiilor de reglementare a audiovizualului și a celor publice de radio și televiziune, dependența politică a justiției, situația precară a presei independente, monopolul crescând al cercurilor guvernante asupra domeniului mass-media, persecutarea jurnaliștilor, blocarea accesului la informație al presei, lipsa de transparență a instituțiilor statului și nerespectarea Codului Deontologic al Jurnalismului din Republica Moldova. În aceeași zi, a fost înaintat un memoriu Parlamentului. Acest demers constituie un avertisment că Republica Moldova nu va avea nicio șansă să se dezvolte democratic fără o presă liberă, fără un jurnalism independent.

Într-o primă idee, *MediaSind* consideră că mass-media trebuie apărată de orice amenințare din partea politicii, dar și a patronatului, pentru că jurnalistul nu poate lucra în condiții de teamă, sărăcie și corupție. Ne manifestăm disponibilitatea pentru crearea unui climat sănătos în presă și pentru apărarea drepturilor fiecărui jurnalist, condiții esențiale pentru ca mass-media românească să fie un model pentru întreaga societate.

CAPITOLUL I

DIMENSIUNEA POLITICĂ

Secțiunea 1

Atacurile politicianilor la adresa jurnaliștilor

Atacurile clasei politice asupra presei s-au înmulțit îngrijorător în ultimul an, luând diverse forme, de la deciziile aberante ale Curții Constituționale privind reînvinovățirea insultei și calomniei, refuzul partidelor de a depolitiza cele două instituții publice de radio și televiziune, până la intimidarea jurnaliștilor prin arestări, dosare penale, chemări în judecată și chiar agresiuni fizice.

MediaSind a condamnat, în data de 20 mai 2007, gestul președintelui României, Traian Băsescu, de a jigni un jurnalist în timp ce acesta își exercita în mod legal profesia. Președintele Traian Băsescu, deranjat de întrebările reporterului Andreea Pană, de la Antena1, i-a confiscat jurnalistei telefonul mobil, folosind mai multe expresii jignitoare și rasiste, precum „țigancă împuțită” și „pășărică”. Ulterior, Traian Băsescu a recidivat, dând din nou dovadă de lipsă de respect față de jurnaliștii români, prin folosirea unui limbaj cu subînțeles în răspunsul dat unei ziariste. Astfel, aflat la inaugurarea unei fabrici de mașini-unelte, Traian Băsescu, solicitat fiind să dea o declarație cu privire la discuțiile avute cu Mircea Geoană (președintele PSD), i-a spus ziaristei „Vin direct la tine la birou să o facem”. Ori dacă acestea sunt semnalele pe care le primim de la cel mai înalt nivel în stat – Președinția României, ce pretenții mai putem avea de la senatori, deputați, miniștri, prefecți, primari sau alte autorități publice sau funcționari care ar trebui să lucreze numai în slujba cetățeanului? Din nefericire, aceste ieșiri necontrolate ale președintelui nu sunt singurele de acest gen, în aceeași serie de evenimente înscriindu-se și jignirile adresate jurnaliștilor Ovidiu Zara (Curentul), Oana Sultănoiu (Realitatea TV), Mircea Marian (Adevărul) etc. De asemenea, pe lista celor care au agresat mass-media și nu în ultimul rând, drepturile câștigate de jurnaliști, alături de președintele României, Traian Băsescu, în 2007, s-au mai înscris nume precum Marian Opreșan, liderul PSD Vrancea, Gigi Becali, președintele PNG, Marian Iancu, patronul echipei de fotbal Poli Timișoara (cazul jurnalistului bătut), Bogdan Hossu, liderul Cartelului Alfa, Mihai Tatulici, realizator de emisiuni la Realitatea TV, Ionuț Popa, antrenorul echipei de fotbal Politehnica Iași, precum și primarul Ploieștiului, Emil Calotă (caz dezvoltat la Capitolul dedicat Dimensiunii Cazuoistice).

MediaSind consideră că asemenea atitudini împotriva jurnaliștilor creează un precedent periculos, dând un exemplu negativ tuturor acelor care tratează presa ca pe „inamicul public numărul unu” al societății și îi sfătuiește pe toți jurnaliștii care întâmpină astfel de reacții ostile în timp ce-și exercită profesia să se adreseze imediat instanțelor de judecată, pentru a cere pedepsirea agresorilor și plata daunelor morale. Referitor la atacurile politice îndreptate împotriva jurnaliștilor, secretarul general al FIJ, Aidan White, afirma recent, la București, în cadrul Consiliului Director al US *MediaSind*, că „președintele Traian Băsescu, printr-un limbaj total neadecvat, trimite semnale împotriva dreptului jurnalistului de a se informa și de a pune întrebări”.

În aceeași categorie de presiuni politice la adresa jurnaliștilor se pot încadra și modificările Codului Penal și ale Codului de Procedură Penală, în sensul pedepsirii jurnaliștilor pentru publicarea interceptărilor sau a dosarelor. Astfel de inițiative, ce constituie adevărate atentate la libertatea de exprimare, au fost luate la sfârșitul anului 2006, de către ministrul Justiției, Monica Macovei, ulterior ele fiind continuate și sub ministeriatul lui Tudor Chiuariu. Astfel, la sfârșitul lunii octombrie 2007, sub mandatul actualului ministru al Justiției, Tudor Chiuariu, deputații au modificat Codul de Procedură Penală, introducând pedeapsa cu închisoarea pentru jurnaliștii care publică imagini și convorbiri rezultate din interceptări. În plus, alte modificări aduse Codului de Procedură Penală permit întreruperea de către avocați a cursului anchetelor penale, regimul interceptărilor avantajând suspectii, după cum informa agenția de presă NewsIn. În ceea ce-i privește pe jurnaliști, conform modificărilor, cel care intră în posesia unor imagini și le difuzează, chiar dacă informațiile sunt de interes public, riscă de 5 la 7 ani de închisoare. Astfel, alineatul 2, art. 195 din Codul Penal, așa cum a fost modificat în Comisia Juridică din Camera Deputaților arată că: „(...) se sancționează sustragerea, distrugerea sau reținerea unei corespondențe, precum și divulgarea conținutului acesteia, chiar atunci când a fost trimisă deschisă sau a fost deschisă din greșeală, ori divulgarea conținutului unei convorbiri sau comunicări interceptate sau înregistrate audio ori video, fără drept. (...) Dacă faptele prevăzute la alineatele 1 și 2 au fost săvârșite de către o persoană în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, cu depășirea limitelor acestora, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi”. Autorii modificării: deputații PSD Eugen Nicolicea și Ioan Timiș.

Alături de alte organizații profesionale și ale societății civile, Uniunea Sindicală *MediaSind* a protestat, cerând stoparea acestui tip de inițiative legislative care încalcă flagrant valorile democratice europene. Precizăm că însăși practica CEDO este constantă, în sensul că înregistrările pot fi difuzate pe criteriul interesului public, care primează în acest caz față de interesul privat. În luna noiembrie a.c., Camera Deputaților a votat, cu 175 pentru, 4 împotriva și 20 de abțineri, un proiect de lege ce conține un amendament prin care ziarii sunt scoși de sub prevederea legală potrivit căreia ar fi putut face închisoare pentru publicarea informațiilor din dosare penale. Ajuns la promulgare la președintele Traian Băsescu, proiectul de lege a fost respins și retrimis spre Camera Deputaților, aceasta fiind forul

decizional. Amendamentul a fost acceptat de comisia juridică, inițiatorul acestuia susținând că scoate ziaristii de sub incidența ultimelor modificări ale Codului Penal. Potrivit amendamentului propus de Eugen Nicolicea (PSD), se pedepsește doar funcționarul ce are în atribuțiile de serviciu păstrarea secretului și a confidențialității informațiilor primite.

US *MediaSind* atrage atenția că introducerea unor asemenea reglementări în legislația românească îngreșește libertatea de exprimare, dreptul constituțional al publicului de a fi informat și încalcă normele internaționale.

Secțiunea 2

Depolitizarea instituțiilor publice de radio și televiziune

Influența politicului asupra presei se constată mai ales în Consiliile de Administrație ale Televiziunii Române și Societății Române de Radiodifuziune unde, ca urmare a politizării oficiale în baza Legii de organizare și funcționare nr. 41/1994, sunt aleși ca membri reprezentanți ai partidelor politice, autonomia devenind doar o vorba goală de conținut, iar independența, doar un paragraf dintr-o lege. Alexandru Sassu, fost deputat FSN, apoi PD și, în sfârșit, hotărându-se pentru PSD, este acum noul președinte director general al SRTV. Un om care a oscilat politic între partide va conduce cel mai probabil politica editorială în funcție de interesele celor care l-au numit în funcție. Este de subliniat și politizarea mascată, la fel de nocivă, ce se realizează la nivelul posturilor de conducere executivă, acestea fiind negociate tot la nivel politic.

US *MediaSind* a atenționat în mai multe rânduri că depolitizarea este esențială atât pentru salariații din SRR și SRTV, cât și pentru simplul cetățean, deoarece acesta are dreptul să fie informat corect și cu profesionalism. În acest sens, urmând exemplul altor țări, cu o democrație consolidată, US *MediaSind* a propus Senatului României, prin Comisia de Cultură, Artă și Mijloace de Informare în Masă, condusă de senatorul Adrian Păunescu, să prevadă în viitoarea lege implicarea, alături de reprezentanții partidelor parlamentare, în monitorizarea editorială a programelor celor două posturi publice, și a altor vectori importanți ai societății civile, reprezentanți ai mediului universitar, ai cultelor, patronatelor, sindicatelor, asociațiilor sportive, culturale, pensionarilor și femeilor etc., întrucât aceste segmente ale societății civile îi reprezintă în fapt chiar pe cei care plătesc taxa radio-tv și beneficiază efectiv de serviciul de programe al posturilor publice de radio și televiziune. Participarea reprezentanților întregii societăți civile trebuie privită ca un act de normalitate atât timp cât cele două posturi publice de Radio și Televiziune sunt destinate publicului, finanțate de public, deci ar trebui controlate și de public, la modul efectiv. Apreciem că prin această participare, îndeplinirea misiunii de serviciu public audio-vizual pe care și-o vor asuma viitoarele structuri de conducere ale celor două posturi publice, va fi mult mai bine și mai corect ținută sub observație, eventualele derapaje fiind imediat semnalate. Tergiversarea depolitizării celor două instituții publice va favoriza folosirea acestora în continuare ca instrumente politice, așa cum s-a întâmplat recent la Televiziunea Română, în cazul Remeș.

US *MediaSind* a participat, în 15 octombrie 2007, alături de membrul său afiliat, Federația Sindicatelor din Societatea Română de Radiodifuziune, la pichetarea sediului central al SRR și la acțiunile de protest organizate la sediile regionale din Constanța, Iași, Cluj, Craiova, Reșița, Târgu Mureș și Timișoara. Aceste proteste au fost generate, în primul rând, de refuzul partidelor de a depolitiza Consiliul de Administrație din Societatea Română de Radiodifuziune (SRR), precum și de lipsa de interes a Guvernului României în privința asigurării resurselor financiare necesare pentru funcționarea în condiții normale a serviciilor publice de radio și televiziune.

În consecință, US *MediaSind* a solicitat Parlamentului și Guvernului României să modifice, în urma unei debateri reale la nivel național, legea de organizare și funcționare a SRR și SRTV în sensul depolitizării consiliilor de administrație și să ia toate măsurile necesare pentru ca cele două instituții de interes public să nu se mai afle în pragul falimentului. US *MediaSind* a solicitat modificarea legii aprobate de Camera Deputaților și în sensul introducerii răspunderii individuale pentru membrii Consiliului de Administrație și ai Comitetului Director, precum și a demiterii acestora dacă nu și-au exercitat atribuțiile prevăzute de lege în mod corespunzător, deoarece, prin proiectul adoptat de Camera Deputaților, demiterea oricărui membru este posibilă „(...) dacă absentează nemotivat la 3 ședințe consecutive, se află în imposibilitatea de a-și exercita funcția pe o perioadă mai mare de 6 luni, ori a suferit o condamnare penală printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă“. Deci noua lege încurajează doar actul de

prezență nu și calitatea actului managerial pe care un membru îl are de îndeplinit. În condițiile în care hotărârile Consiliului de Administrație și Comitetului Director reprezintă suma unor decizii individuale, răspunderea trebuie să fie individuală și nu colectivă.

Uniunea Sindicală *MediaSind* a mai solicitat, de asemenea, Senatului României să voteze alocarea unui procent majoritar din timpul de difuzare al operelor europene creațiilor culturale românești, în concordanță cu practicile și normele impuse de Directiva 89/552 CEE, „Televiziunea fără Frontiere” și legislația națională în domeniu, accentuându-se astfel promovarea creațiilor audiovizuale românești, așa cum recomandă și recent modificata Convenție UNESCO privind „Protejarea și promovarea diversității de exprimare culturală”, adoptată de Uniunea Europeană. US *MediaSind* va continua protestele alături de Federația Sindicatelor din Societatea Română de Radiodifuziune și Federația Sindicatelor Unite din Televiziune până când măsurile legislative vor transpune în practică principiile depolitizării la toate nivelurile de conducere ale celor două posturi publice.

Secțiunea 3

Deconspirarea jurnaliștilor – informatori

Acțiunea „Voci curate”, inițiată la București și Sofia, privind deconspirarea informatorilor din presa română, ai poliției politice din România și celelalte țări comuniste, în special fosta URSS, a fost de la bun început susținută de Federația Internațională a Jurnaliștilor (FIJ) și Reporterii Fără Frontiere (RSF). Principalele organizații de presă din România au refuzat sprijinul acestei acțiuni, *MediaSind* fiind singura care a susținut demersul româno-bulgar. Aceasta dovedește gradul de penetrare al acestor instituții de către fostele cadre ale Securității, AVO, Stasi sau KGB și posibilitatea ca acestea să acționeze în continuare în cadrul unor structuri secrete anti-România. US *MediaSind*, a sprijinit operațiunea „Voci curate”, prezentând-o chiar în Raportul de Țară de anul trecut. Acțiunea a fost declanșată în iulie 2006 de către Asociația Civic Media, care a prezentat Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS) o listă cu principalii formatori de opinie din media centrale, urmată de o alta a ziariștilor din media locale.

Civic Media a evidențiat faptul că Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității evită de peste 400 de zile să deconspire colaboratorii Securității și ai altor servicii secrete străine din spațiul răsăritean, aflați pe lista „Voci curate”, a celor mai importanți formatori de opinie din societatea românească. Din lista care cuprindea 300 de jurnaliști, analiști politici și șefi de organizații neguvernamentale, CNSAS nu a eliberat până acum decizii decât pentru circa 5% dintre acești reprezentanți ai societății civile. Multe dintre aceste obiceiuri au fost de la bun început controversate. De exemplu, în cazuri absolut similare, privind notele secrete date de doi foști angajați ai Oficiului Național de Turism (ONT), în prezent activi în presa centrală, s-au dat decizii contrare: unul a primit decizie de agent al poliției politice, iar altul a fost iertat, în urma voturilor exprimate preferențial de către membrii Colegiului. Această situație a atras atenția presei și Parlamentului asupra naturii viciate a votului din cadrul Colegiului CNSAS, în care se află inclusiv foști colaboratori fruntași și propagandiști ai Partidului Comunist Român, contrar Legii CNSAS. Asociația Civic Media a atras atenția Colegiului CNSAS, la sfârșitul anului, că acesta se află în situația de a fi acționat în Justiție pentru tergiversarea nepermisă a deconspirării ziariștilor corupți de sistem, în schimb angajându-se în diverse alte campanii politice, încălcând legea. Civic Media a făcut apel la președinte să intervină, conform prerogativelor sale din Constituție (art. 80) și a cerut Parlamentului să atragă atenția Colegiului CNSAS că trebuie să revină la legalitate, eliberând deciziile în funcție de prioritățile specificate de Legea CNSAS și ordinea cererilor făcute pentru deconspirarea colaboratorilor Securității și ai altor servicii secrete străine. Civic Media a transmis Colegiului CNSAS că Legea prin care este guvernat prevede, la art. 15 (7): „După finalizarea verificărilor, care nu pot dura mai mult de 60 de zile de la data primirii cererii, Consiliul comunică, în scris, solicitantului, dacă persoana cu privire la care s-a cerut verificarea a fost sau nu a fost agent ori colaborator al organelor Securității, în sensul prezentei legi”. În urmă cu un an, când Civic Media și-a început campania pentru o Românie Curată, societatea civilă, scandalizată că va fi deconspirată în masă, a invocat în cor alte priorități, subliniind că patronii de presă, jurnaliști și formatori de opinie pentru care ceream verificare sunt clasați la litera „n”. Deși se cunoaște faptul că Serviciul Român de Informații a livrat CNSAS, odată cu peste un milion de dosare, și baza de date electronică a cartotecii, Colegiul CNSAS întârzie nepermis cercetarea ziariștilor.

După peste 400 de zile de la emiterea cererii Civic Media și doar circa 15 decizii emise din aproximativ 300 de nume importante, s-a constatat, în schimb, o activitate extrem de febrilă a CNSAS în ce privește reprezentanții cultelor, care se află în Legea CNSAS cu 7 nivele după informatorii de opinie, la litera „t”. În cazul în care Parlamentul României a scăpat această instituție de sub control, solicităm președintelui țării, Traian Băsescu, să intervină, conform prerogativelor sale specificate în Constituție, art. 80, (2): „Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice.

În acest scop, președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate”. În caz contrar, Asociația Civic Media a anunțat că își rezervă dreptul să acționeze în Justiție CNSAS și pe acei membri ai Colegiului despre care avem informații că s-au împotrivit constant deconspirării agenților Securității și ai altor servicii secrete străine din spațiul comunist, și care este posibil să activeze și astăzi în rândurile societății civile.

CAPITOLUL II DIMENSIUNEA ECONOMICĂ A PRESEI

Secțiunea 1

Dependența de marii patroni media

Devenită de acum o adevărată industrie, mass-media românească se confruntă cu o suită de probleme economice legate de: accentuarea fenomenului de trustizare, respectiv consolidarea unor grupuri puternice de presă, sistemul de distribuție încă destul de ineficient pentru presa scrisă în care zona rurală este încă neacoperită, tabloidizarea, iminența introducerii digitalizării în audiovizual, publicitatea etc.

Ca o primă remarcă, vom spune că instituțiile media care au cele mai mari șanse de supraviețuire pe piață sunt cele care fac parte din grupuri media ce dețin televiziuni, radiouri, presă scrisă și media online la un loc. Piața românească a cunoscut o consolidare în acest an la nivelul marilor trusturi de presă, de fapt singurele care și-au propus și au și reușit să lanseze noi publicații și posturi tv. Cel mai elocvent exemplu în acest sens îl constituie dezvoltarea trustului Intact care deține cotidianul Jurnalul Național, postul TV Antena 1, unul dintre cele trei posturi principale din România și mai recent înființatele posturi TV, Antena 2 și Antena 3. Proprietarul grupului este Dan Voiculescu, președintele Partidului Conservator, fost membru marcant al Guvernului. Un alt exemplu îl constituie investițiile pe piața românească a celui mai mare trust de media din Turcia, Dogan Media Group. Dogan Yayin Holding A.S. (DYH) este cel mai mare grup de media-entertainment din Turcia, cu venituri de peste 1,2 miliarde de dolari și cu 42% cotă de piață în ceea ce privește publicitatea, ce desfășoară activități în domeniul audiovizual (radio și televiziune), editarea de ziare, reviste și cărți, tipografie și new media. Divizia print a DYH desfășoară activități în Germania, iar canalele sale TV și publicațiile sale sunt distribuite în multe țări din Europa. Ulterior Dogan DYH și Ringier AG au semnat un contract de preluare de acțiuni prin care Ringier deține acum 25% din Kanal D Romania. Grupul Ringier editează peste 100 de publicații în 12 țări, produce peste 20 de programe TV, are peste 50 de platforme on-line, precum și 11 tipografii. Cifra de afaceri anuală a companiei Ringier este de peste un miliard de franci elvețieni, aproximativ 800 de milioane de euro. În România, Ringier publică peste 15 titluri în diferite segmente de piață. Accentuarea fenomenului de trustizare în această perioadă devine și mai vizibilă în cazul Grupului de Presă Realitatea, patronat de omul de afaceri Sorin Ovidiu Vântu. În virtutea mai multor informații care circulă în piața media, după Realitatea TV, Cațavencu și crearea Agenției de Știri NewsIn, trustul pare să se fi îmbogățit cu publicațiile Cancan și Ciao, posturile de televiziune Money Channel și Romantica, dar și cu o cotă de acțiuni la televiziunea OTV.

Această dezvoltare a trusturilor riscă să creeze o dependență a mass-media de numai câțiva actori importanți – oameni politici sau de afaceri. Iar dependența sporită de marii patroni media poate afecta independența editorială, existând oricând pericolul unor înțelegeri la nivelul patronatelor pentru o politică editorială comună sau înțelegeri privind controlul mediilor de informare, inclusiv în ceea ce privește recrutarea sau disponibilizarea de personal.

Dezvoltarea rapidă a unor noi proiecte media de către principalele trusturi a creat anumite probleme și în zona de resurse umane. Cele mai afectate sunt și vor fi aceleași companii de presă de dimensiuni mici și medii, care încearcă să-și păstreze independența și mai ales cele din presa locală. Cartelizarea presei românești afectează publicațiile independente în partea de venituri, pentru că în ciuda creșterii pieței publicității, ele nu vor putea să țină pasul

la vânzări cu concurența din trusturi. Marile trusturi pot vinde spațiu publicitar „la pachet”, ceea ce nu este la îndemâna societăților care dețin una sau două publicații.

Din studiul comparativ al estimărilor Biroului Român de Audit al Tirajelor (BRAT), reiese că cele mai vândute ziare românești, la sfârșitul anului 2006, cât și în 2007, au fost: Libertatea, Pro Sport, Gazeta Sporturilor, Jurnalul Național și Evenimentul zilei. Cele două ziare sportive s-au impus astfel în fața ziarelor naționale generaliste. Tabloidul Libertatea, editat de Ringier, continuă să se mențină și în 2007 lider al vânzărilor la categoria ziare. Din același grup media, Evenimentul zilei a contabilizat în 2007 o scădere a tirajului vândut în 2006. Editat de Trustul de Presă Intact, Jurnalul Național a fost și el afectat de scăderea interesului românilor pentru zierele generaliste. Dar cel mai mare declin de la an la an a fost înregistrat de Adevărul, astăzi parte a Adevărul Holding. Poate și ca urmare a acestui declin, după achiziționarea Averei, Dinu Patriciu a reușit să cumpere ziarul Adevărul în vara lui 2007, în intenția de a construi un holding. În prezent, acesta mai include grupul de presă Satiricon (Dilema veche, Dilematica și Aspirina).

Din cercetările realizate la nivelul asociațiilor și organizațiilor profesionale, reiese că o altă problemă cu efecte economice asupra mass-media este infrastructura de transport slab dezvoltată, ceea ce îngreunează difuzarea în teritoriu a publicațiilor. În lipsa unor proiecte importante de dezvoltare a infrastructurii în zona rurală, presa scrisă pătrunde greu în acest mediu care reprezintă aproape jumătate din populația României. Va fi nevoie de investiții importante în aceste zone pentru ca societățile de presă să poată spera că vor putea să conteze și pe vânzările din mediul rural. De aceea, o soluție mai lesne de realizat ar fi facilitarea accesului la internet în zona rurală, oferind astfel posibilitatea ziarelor online să intre mai ușor în mediul rural și fără costuri suplimentare.

În ceea ce privește audiovizualul, din statisticile realizate în ultima perioadă reiese că România (cu peste 100 de posturi tv) se află pe locul al doilea în Europa, după Italia (peste 300 de posturi tv). Situația exactă a poziționării principalelor televiziuni pe piața audiovizualului românesc în 2007 reiese din tabelul de mai jos.

Targets	Chanel	Jan 07	Feb 07	Mar 07	Apr 07	May 07	Jun 07	Jul 07	Aug 07	Sep 07	Oct 07	MEDIE
National 18+	Pro TV	16,3	14,9	15,3	14,6	13,7	13,1	13,4	14,4	14,6	14,7	14,6
National 18+	TVR 1	14,7	15,4	14,7	13,7	13	12,1	9	10	10,3	11,7	12,7
National 18+	Antena 1	14,3	13,4	14,3	13,4	12,8	11,2	10	9,4	9,4	10,3	12,1
National 18+	Acasa	5,8	5,9	6,3	6	6,6	7,2	7,8	7,5	6,9	6,9	6,6
National 18+	TVR 2	5,1	4,6	4,9	4,9	4,8	4,7	4,7	4,6	4,7	4,1	4,7
National 18+	Prima TV	4,6	4,7	5,1	4,9	5	4,6	4,1	4,2	4,5	4,5	4,6
National 18+	Realitatea TV	4,1	3,8	3,3	3,8	4,6	4,3	4,9	4,6	4,1	3,9	4,1
National 18+	OTV	2,9	3,6	3,3	2,9	3,6	5,1	4,1	3,6	5,6	6,9	4
National 18+	National TV	2,2	2,5	2,4	2,4	2,4	2,3	2,4	2,3	2,6	2,4	2,4
National 18+	Antena 3	1,9	2,1	1,9	2,3	2,6	2,7	2,9	2,3	2,3	2,1	2,3
National 18+	Sport.ro	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,9	2,2	2,1	2,1	1,8	1,7
National 18+	ETNO	0,9	1,7	1,5	1,8	1,5	2	2	2	2	1,7	1,7
National 18+	Kanal D	0	0,3	1,3	2,2	2,1	1,9	2,2	2,7	2,5	2,2	1,6
National 18+	BITV	1,6	1,6	1,5	1,4	1,7	1,4	1,6	1,3	1,5	1,4	1,5
National 18+	Pro Cinema	1,3	1,2	1,4	1,3	1,4	1,4	1,6	1,6	1,3	1,3	1,4
National 18+	Favorit TV	1,2	1,4	1,1	1,1	0,8	1,2	1,1	1	1,4	1,2	1,2
National 18+	N24	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	1	1	0,9	0,9
National 18+	Euforia	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
National 18+	TeleSport	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	0,5	0,4	0,4
National 18+	Romantica	0,1	0,1	0,1	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4
National 18+	TVR Cultural	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
National 18+	Antena 2	0	0	0	0,1	0,3	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,2
National 18+	Senso	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
National 18+	Sport 1	0	0	0	0	0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0
National 4+	Sport 1	0	0	0	0	0	0	0,1	0,1	0	0	0
National 18+	Others – Cable	9,7	8,2	7,9	8,3	8	8,5	9,2	9,1	8,6	7,8	8,6
National 18+	Others – Off Air	4,4	4,5	4,3	4,6	4,8	4,7	5,8	6,2	5,3	4,7	4,9

Secțiunea 2

Investiții în presa locală

WAZ este unul dintre cei mai importanți actori pe piața media din Germania. În toată Europa, are 16.000 de angajați, 48 de cotidiene cu aproximativ 4 milioane de exemplare/zi, și 108 reviste, având interese editoriale în: Austria, Ungaria, Bulgaria, Croația, Serbia, Muntenegru, Macedonia și România. Grupul deține un procent important de acțiuni din societatea care editează România Liberă și jumătate din Grupul de Presă Român, care se ocupă de anunțurile publicitare din ziar. După ce anii precedenți a încercat să cumpere rețeaua Monitorul și publicațiile locale ale grupului MediaPro, grupul german WAZ a reluat procesul de intrare pe piața locală, având experiență în acest sens în Germania și, mai aproape, în Bulgaria. Alba Iulia, Zalău, Baia Mare, Bistrița, Sibiu, Mureș sunt orașe în care WAZ a testat terenul în vederea preluării unor publicații locale.

Informmedia, firma cu capital austriac, a achiziționat de curând revista timișoreană PubliTim. European Media Investment (EMI), care are acționari comuni cu regia de publicitate ArboMedia AG, este de asemenea în negocieri privind preluarea unor publicații locale din toată țara. ArboMedia are, printre altele, un departament destinat vânzării de spații publicitare pentru ziarele locale, reprezentând, în prezent, aproape 40 de titluri. Informmedia este deținută de austriacul Eugen Ross și are activități editoriale în Austria, Germania și Ungaria. Grupul a intrat în România în urmă cu cinci ani, când a cumpărat Jurnalul Bihorean. Ultimii ani au fost cei mai activi, compania ajungând la un portofoliu de zece titluri, printre care Timpul, Cuvântul liber, Adevărul de Arad, PubliTim și Biharinaplo.

Un alt grup, interesat de piața locală din Ardeal, este Lapcom Publishing and Printing, o companie din Ungaria, parte a grupului Daily Mail. Lapcom a început deja discuții cu editori din județele Timiș, Cluj și Bihor și este prezent în România ca acționar, cu 49% din acțiuni la publicația Anunț de la A la Z.

Secțiunea 3

Problemele din Televiziunea Română

În România există Televiziunea publică (TVR) cu patru posturi ce au acoperire națională – TVR 1, TVR 2, TVR Cultural și TVR Internațional dedicat diasporei, dar și patru studiouri teritoriale: TVR Cluj, TVR Iași, TVR Timișoara, TVR Craiova. Sursa principală de venit este taxa radio-tv, la care se adaugă alocațiile bugetare și veniturile din publicitate. Unul dintre top-managerii televiziunii publice susținea că taxa radio-tv și celelalte surse bugetare sunt vitale pentru această instituție. Această taxă este la un nivel foarte scăzut față de nivelul taxei din celelalte țări ale Uniunii Europene. În plus, costurile de susținere ale culturii, educației și informării pe care le suportă atât televiziunea, cât și radioul public, sunt extrem de ridicate, cele două instituții fiind obligate prin lege să realizeze programe culturale, educaționale, orientate către un public țintă destul de puțin numeros. Aceste programe, din păcate, nu atrag interesul agenților economici în a-și face publicitate, dar ele trebuie să existe, conform misiunii posturilor publice.

Dezvăluirile din mass-media privind cheltuielile exagerate pentru achiziționarea unor filme și a unor emisiuni realizate de firme căpușe, precum și plata unui număr exagerat de consilieri cu sume uriașe sau alte abuzuri financiare nu au constituit un semnal de alarmă pentru factorii îndreptățiți să ia măsurile necesare.

De aceea, Uniunea Sindicală *MediaSind* a solicitat Senatului României eliminarea prevederilor din conținutul noii Legi de organizare și funcționare a SRR și SRTV, aprobată de Camera Deputaților în 2006, cu privire la „constituirea de societăți comerciale sau structuri cu personalitate juridică și dobândirea de păreri sociale, sau acțiuni la societăți comerciale, în condițiile legislației în vigoare, în vederea bunei desfășurări a activității de producție și a activităților conexe“. După cum au evoluat lucrurile, eliminarea acestor prevederi nu ar mai da ocazia constituirii unor noi „firme capușă“ pe lângă aceste instituții. Și nu ar deschide drumul periculos al transformării celor două instituții într-un „lanț de SRL-uri“. În niciun caz, buna desfășurare a activității de producție nu are legătură cu înființarea unor astfel de firme.

Prezentul financiar al celor două instituții ne demonstrează contrariul celor aprobate în Camera Deputaților. Uniunea Sindicală *MediaSind* are cunoștință de faptul că acest articol din noua lege aprobată de Camera Deputaților a fost rodul unui troc politic necesar promovării proiectului de lege în Parlamentul României.

Cu toate că i se solicitase în repetate rânduri să facă cunoscută opiniei publice și salariaților situația financiară reală din SRTV, Tudor Giurgiu (fostul Președinte – Director General al TVR) a refuzat, generând nemulțumiri și o stare tensionată. Mai mult decât atât, Tudor Giurgiu, având susținerea Comitetului Director, a făcut apel la minciună, dezinformând Consiliul de Administrație, conducerea sindicatului și chiar salariații, atât prin comunicatele interne, cât și prin declarațiile din presă, susținând permanent că situația financiară a instituției se află sub control, nefiind vorba de vreun deficit economic.

În 24 mai 2007, US *MediaSind* a luat act de votul Parlamentului privind respingerea Raportului de Activitate și a Contului de Execuție Bugetară al Societății Române de Televiziune, ceea ce a produs și demiterea Consiliului de Administrație al Televiziunii Române. Cu 227 de voturi pentru, niciunul împotriva și 14 abțineri, parlamentarii au confirmat dezastrul financiar în care a ajuns instituția din cauza managementului defectuos al Președintelui – Director General, Tudor Giurgiu, și al echipei sale de conducere executivă. Încă un argument în favoarea susținerilor US *Mediasind* de a fi eliminate nimirile politice la conducerea celor două instituții publice de media.

În loc să-și asume această situație, la care a contribuit din plin, Tudor Giurgiu a început să caute vinovați fără vină, în opinia sa responsabile pentru dezastrul din Televiziunea Română fiind chiar sindicatele din instituție, pe care le-a acuzat de partizanat politic. Este greu de înțeles o asemenea atitudine a conducătorului acestei instituții. Adevărul trebuie să iasă la lumină, mai ales că există un Raport al Curții de Conturi a României care certifică dezastrul financiar în care se zbate Televiziunea Română, produs sub manageriatul lui Tudor Giurgiu și al echipei sale de conducere executivă. Există în acest Raport recomandări clare pe care actualul Președinte-Director General, Alexandru Sassu, trebuie să le ducă la îndeplinire. Nu știm cum va putea face acest lucru în condițiile în care, în mod surprinzător, membri-cheie din echipa de conducere executivă aservită lui Tudor Giurgiu se regăsesc și în echipa de conducere executivă a lui Alexandru Sassu.

CAPITOLUL III DIMENSIUNEA LEGISLATIVĂ A PRESEI

Secțiunea 1

Actul Adițional la Contractul Colectiv de Muncă Unic la Nivel de Ramură Mass-Media, valabil pentru perioada 2007 – 2008

În urma negocierilor dintre organizațiile patronale și organizațiile sindicale reprezentative constituite în US *MediaSind*, Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse a înregistrat, sub numărul 359/18.06. 2007, Actul Adițional la Contractul Colectiv de Muncă Unic la Nivelul Ramurii Mass-Media, (numărul 993/ 11/08.05.2006). Noul Act Adițional produce efecte juridice, conform Legii nr. 130/1996 republicată, pentru toți angajații și angajatorii din instituțiile de media, indiferent dacă aceștia sunt sau nu membri ai organizațiilor semnatare. Astfel, potrivit documentului cu valoare de lege, patronii sunt obligați să asigure un salariu de bază minim pe ramura mass-media cu 25% mai mult față de salariul minim negociat prin Contractul Colectiv de Muncă Unic la nivel național, adică 550 RON pentru angajații fără studii superioare și 1100 RON pentru cei cu studii superioare. La acest salariu se adaugă sporurile prevăzute în contract: de vechime (între 5% și 25%), de fidelitate (25%), de mobilitate (5%, dacă salariatul efectuează lunar cel puțin 10 zile cumulate de deplasare în teritoriu), clauza de neconcurență și alte sporuri. De asemenea, se acordă compensații pentru salariatele aflate în concediu de maternitate. Conform documentului, în cazul concursurilor pentru angajare, din comisia de examinare trebuie să facă parte, cu drepturi depline, și un reprezentant al sindicatului sau al salariaților acolo unde nu există sindicate constituite conform legii.

Menționăm că celelalte drepturi obținute în cei trei ani de existență ai Contractului Colectiv de Muncă Unic la Nivel de Ramură Mass-Media rămân în vigoare, inclusiv Codul Deontologic anexat. Deși Actul Adițional a fost negociat de aceleași părți care au semnat și CCM la nivel de ramură mass-media, US *MediaSind*, Uniunea Națională a Patronatului Român – UNPR (din a cărei delegație au făcut parte și reprezentanții Clubului Român de Presă) și Patronatul Presei din România – Romedia, s-a încercat din nou, prin manevre de culise, boicotarea înregistrării documentului la Ministerul Muncii. Președintele Romedia, Teodor Vasiliu, deși a semnat toate procesele verbale de negociere, a constatat brusc, la final, că unul dintre partenerii săi din partea patronatului nu corespunde standardelor

sale morale. De asemenea, președintele Confederației Naționale Sindicale Cartel ALFA, Bogdan Hossu, cu toate că nu avea nicio competență juridică, a cerut oficial Ministerului Muncii, la fel ca în urmă cu trei ani, să nu înregistreze Actul Adițional, iar realizatorul tv, Mihai Tatulici, reprezentant al Clubului Român de Presă – Departamentul Proprietari, și-a folosit propria emisiune transmisă de Realitatea TV pentru a discredita public documentul semnat de sindicate și patronate, inclusiv de el. Mai mult, directorul Centrului pentru Jurnalism Independent (CJI), Ioana Avădani, declara în Cotidianul că „noile cuantumuri salariale nu vor fi foarte ușor de suportat de companiile de media”, iar „aceste avantaje pentru jurnaliști s-ar putea întoarce la un moment dat împotriva lor, dacă companiile pentru care lucrează susțin asemenea avantaje salariale”, căci „ne putem trezi cu situații de faliment ale acestora”, opinie evident favorabilă patronatului și în contradicție chiar cu aprecierile Federației Internaționale a Jurnaliștilor la adresa CCM unic la nivelul ramurii mass-media, încheiat de US *MediaSind* în România. Din păcate, aceeași publicație, Cotidianul, a încercat chiar să inducă în eroare opinia publică printr-un articol în care autorul susținea că noul CCM nu ar avea putere de lege în ciuda legislației în vigoare în România.

Aidan White, Secretar General al FIJ, răspunzându-i lui Bogdan Hossu (Cartel Alfa) declara: „FIJ e de părere că jurnaliștii și salariații din ramura mass-media trebuie să fie liberi să se organizeze și să se reprezinte la negocieri. Colegii noștri nu cred că încredințarea acestei responsabilități unei organizații ca a dumneavoastră, ar fi potrivită sau de vreun ajutor și ar putea compromite independența politică a sindicatului jurnaliștilor.

FIJ consideră că reclamația dumneavoastră cu privire la lipsa de transparență a negocierilor nu este argumentată. Toate drepturile și obligațiile asociate acestor negocieri au fost discutate în prealabil, cu câteva luni înainte, cu membrii de sindicat și cu alte organizații profesionale din media. Conferințele de presă au fost organizate pentru a face cunoscute rezultatele acestor dezbateri. Importanța acestui Act nu poate fi contestată. Ca rezultat al lui, angajatorii din media au fost forțați să-și onoreze obligațiile față de proprii angajați, salariile de bază și plățile compensatorii au fost crescute, iar plățile pentru munca suplimentară sau alte servicii au înregistrat creșteri semnificative. Jurnaliștii au avut succes în instanță în procese împotriva companiilor care i-au nedreptățit și mai multe organizații media au ieșit în avantaj ca urmare a aplicării prevederilor acestui document. În acest context, nu e de mirare că unii angajatori vor să boicoteze CCM prin orice mijloace posibile, însă e de neconceput că un lider sindical ca dumneavoastră vine să-i sprijine pe aceștia în eforturile lor. Vreau să vă asigur de faptul că FIJ va continua să-și susțină colegii în eforturile lor de a obține dreptate și drepturi la locul de muncă”.

În opinia US *MediaSind*, dacă tot există voci ale societății civile și reprezentanți ai patronatului, care îi aduc acuzații că ar vrea să impună CCM la nivel de ramură ca o „Lege a Presei în România”, să recunoaștem deschis că este mult mai folositoare și eficientă o astfel de reglementare concepută de profesioniștii breslei decât o adevărată „Lege a Presei”, realizată de politicienii români numai din dorința de a pune botniță presei.

Secțiunea 2

Legea dreptului de autor

Legea dreptului de autor este în continuare o lege contestată mai ales de către organizațiile sindicale și profesionale în special pentru modul incorect și defectuos în care este folosită de patronatul din media la plata salariilor angajaților pentru a scăpa de impozitele datorate statului. Deocamdată și această lege se așteaptă a fi modificată în sensul favorizării intereselor organizațiilor de gestiune a drepturilor de autor. Noua lege ar elimina limita de 2% ca sumă de bani care trebuie plătită din veniturile anuale ca drepturi de autor, urmând ca aceasta să fie negociată între actorii de pe piață. Oricum, prevederi ca: „organismele de radiodifuziune și de televiziune au dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza sau de a interzice, cu obligația pentru cel autorizat de a menționa numele organismelor”, sau „punerea la dispoziția publicului a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost emise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit, astfel încât să poată fi accesate în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public”, desigur vor rămâne. În privința retransmiterii prin cablu, art. 121 prevede că: „titularii dreptului de autor sau de drepturi conexe își pot exercita drepturile lor pentru autorizarea sau interzicerea retransmisiei prin cablu, pe baza contractelor încheiate numai prin intermediul unui organism de gestiune colectivă”.

CAPITOLUL IV DIMENSIUNEA SOCIALĂ

Secțiunea 1

Caracteristici generale

Din cercetările realizate în 2007 s-a constatat o mare lipsă de interes a patronilor de media pentru respectarea drepturilor cu caracter de protecție socială pentru jurnaliști, cuprinse în Contractul Colectiv de Muncă la Nivel de Ramură Mass-Media. Alte probleme semnalate se referă la responsabilitatea socială a instituțiilor de media, politicile de resurse umane, siguranța locului de muncă și protecția jurnalistului, contractele individuale de muncă sau cele de drepturi de autor, nivelul de salarizare, drepturile profesionale de care beneficiază jurnaliștii salariați, conform legislației în vigoare, nevoia de training sau introducerea Consiliilor Europene ale Muncii în multinaționale. Toate aceste probleme se află în continuare în dezbateră întregii comunități jurnalistice românești. Nu numai presa scrisă, ci și audiovizualul se confruntă cu astfel de probleme de personal și lipsă a profesioniștilor în domeniu, mai ales pentru poziții superioare în management, deoarece piața românească a forței de muncă pentru mass-media nu oferă încă destui specialiști pentru poziții de top-management. De asemenea, jurnaliștii migrează către companii care plătesc mai bine sau dinspre provincie către capitală pentru că în țară sunt puține șanse de reușită în carieră. Cercetări de piață recente, realizate de Centrul pentru Jurnalism Independent și Agenția de Monitorizare a Presei, au relevat că peste 65% dintre subiecții analizați au fost de acord cu privire la necesitatea existenței unui sindicat puternic al jurnaliștilor, însă cunosc US *MediaSind*. Jurnaliștii vor să facă parte dintr-un sindicat pentru a le fi recunoscute și respectate drepturile, pentru a avea asigurări de boală și a fi apărați în caz de litigii, dar și pentru a avea un CCM mai bun la nivel de media.

În aceste condiții, US *MediaSind* subliniază necesitatea creșterii preocupării industriei media pentru apărarea drepturilor și intereselor proprii în mod solidar, pentru creșterea responsabilității sociale a companiilor de media, ca și recurgerea la soluția sindicalizării jurnaliștilor într-o proporție cât mai mare.

Secțiunea 2

Consiliile Europene ale Muncii

În cadrul colaborării la nivel de experți între jurnaliștii români și alte organizații din Federația Europeană a Jurnaliștilor, o delegație a Uniunii Sindicale *MediaSind* a participat la seminarul organizat la Sofia (Bulgaria), în martie 2007, pe tema rolului Consiliilor Europene ale Muncii. Au fost prezenți reprezentanți ai organizațiilor membre ale FEJ, evenimentul fiind organizat cu sprijinul Comisiei Europene. Lucrările s-au concentrat asupra existenței acestor consilii în sectorul media, a modului în care își îndeplinesc acestea principalele două funcții: de informare și consultare, un accent deosebit fiind pus pe modul în care funcționează CEM în companiile multinaționale cu filiale în majoritatea statelor europene. După cum au subliniat și reprezentanții unor state din Europa Răsăriteană, precum Polonia, România sau Bulgaria, Consiliile Europene ale Muncii funcționează mai greu sau lipsesc în țările care au aderat mai recent la Uniunea Europeană. Ei au subliniat că în vest, companiile multinaționale sunt mult mai preocupate de respectarea drepturilor salariaților, spre deosebire de est, unde, de cele mai multe ori, acestea sunt încălcate. În acest sens, delegații României și Bulgariei au dat drept exemplu negativ grupul WAZ, care deține procente considerabile de acțiuni, atât la cotidianul România Liberă, cât și la Trud în Bulgaria. Delegatul *MediaSind*, Răzvan Huzuneanu, a arătat că „România nu reprezintă neapărat un caz specific, întrucât se confruntă cu probleme similare celor din Polonia și Bulgaria, în condițiile în care jurnaliștii sindicalizați din orice stat european ar trebui să beneficieze de același tratament din partea patronilor de presă, fie ei patroni locali sau companii multinaționale”.

Secțiunea 3

Principii contractuale minimale în marile trusturi

Pentru a promova un dialog mai eficient decât în prezent între jurnaliști și patronii lor, Federația Internațională a Jurnaliștilor a propus, în 2007, și patronilor din presa română să încheie, împreună cu FIJ și US *MediaSind*, un acord de parteneriat, creat după modelul celor încheiate de FIJ cu alte instituții de media din lume, un exemplu în acest sens fiind cel încheiat cu grupul german de presă WAZ.

Prima publicație din România care a răspuns propunerii FIJ/FEJ a fost cotidianul Ziuă, conducerea instituției semnând deja acest contract, în 2007. Contractul stipulează câteva principii esențiale pentru presă, cum ar fi crearea unui canal eficient pentru dialogul desfășurat de ambele părți, prin intermediul filialelor Uniunii Sindicale *MediaSind* din România pentru a proteja și susține interesele comune, în special pentru sprijinirea unui jurnalism profesional, etic și de calitate, afirmarea principiilor și valorilor libertății presei, precum și a valorilor relațiilor de muncă acceptate pe plan internațional.

Pentru atingerea acestui tip de obiective, părțile implicate caută să promoveze un mediu sigur și profesional în presă. Ele convin ca scopul acestui contract să fie încurajarea dialogului social și a bunelor practici și relații de muncă, atât în cadrul companiei, cât și între companii. De asemenea, părțile se vor ocupa de promovarea respectului universal și de monitorizarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți, fără discriminări rasiale, de gen, limbă, naționalitate, origine socială sau opțiuni politice ori religioase. Se vor respecta cu strictețe dreptul la liberă exprimare prevăzut de art. 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, libertatea de asociere cu trimitere la principiile subliniate la Convenția OIM 87 și condițiile angajării cu trimitere la Convenția OIM 98. Părțile convin să se întâlnească ori de câte ori consideră necesar acest lucru, dar cel puțin anual în cadrul unui grup de lucru din care vor face parte atât reprezentanții companiei, cât și cei ai FIJ/FEJ și US *MediaSind*.

Secțiunea 4

Freelancerii și problemele lor

Una dintre chestiunile de mare actualitate, dar mai puțin abordată în cunoștință de cauză printre jurnaliști, și în care US *MediaSind* s-a implicat în 2007, este cea a freelancerilor, domeniu care suferă mai ales de lipsă de reglementare. Proiectul „Using Danish and Swedish good practice...” inițiat de Sindicatul Glossa din Slovenia și lansat la Ljubljana, în ianuarie 2007, preluat și dezvoltat în România de SOITR, cu sprijinul Uniunii Sindicale *MediaSind*, este un proiect finanțat de către Comisia Europeană. Prin acesta, experiența sindicatelor din film și televiziune din Danemarca și Suedia va putea fi folosită de freelancerii care activează în industria de film și televiziune din România. În proiect sunt implicați reprezentanții sindicatelor din Danemarca și Suedia care vor încerca să ajute pe colegii lor din Ungaria, Slovacia, Slovenia, România, în demersul lor de a organiza cât mai eficient freelancerii care activează în film și televiziune, în aceste țări. CEPI, organizația producătorilor independenți de film și televiziune din Europa, va contribui și ea la acest proiect. SOITR a fost reprezentat la întâlnirea de la Ljubljana de Ovi-diu Mărginean, secretar general al SOITR. Sindicatul este membru al FSJTR, una dintre cele patru federații componente ale *MediaSind*. În cadrul proiectului va fi desemnat un consultant independent care se va deplasa în fiecare dintre noile state membre ale Uniunii Europene, implicate. Acesta va aduna informații din fiecare țară, legate de legislație, posibilități de finanțare, mărimea și caracteristicile pieței de muncă din domeniu, dialog social, statutul freelancerilor. Pentru a obține o imagine cât mai reală a situației de fapt, aceste informații vor fi culese din trei zone distincte: Ministerul Culturii, Asociațiile de Producători și Sindicate. Ulterior, aceste informații vor fi sintetizate și, alături de exemple pozitive ale danezilor și suedezilor, vor fi prezentate pe o pagină web, parte a proiectului, pentru a putea fi utilizate ca un instrument de lucru de către cei interesați.

În acest context, US *MediaSind* susține adoptarea următoarelor principii propuse de Federația Europeană a Jurnaliștilor:

1. Orice freelancer are dreptul de a se organiza într-un sindicat prin activitate colectivă pentru a îmbunătăți situația freelancerilor și a altor jurnaliști. Freelancerii și sindicatele lor ar trebui să aibă dreptul de a oferi servicii pentru a întări solidaritatea între freelanceri și cea dintre freelanceri și jurnaliștii angajați, cum ar fi recomandări pentru cotizații și negocierea colectivă;
2. Orice freelancer ar trebui să aibă aceleași drepturi profesionale ca și un jurnalist angajat, același drept de a căuta informații, de a-și proteja sursele, de a susține standardele etice;
3. Orice freelancer are dreptul de a avea un contract scris. Orice freelancer are dreptul de a fi tratat ca un partener corect în negocieri;

4. Orice freelancer este îndreptăţit să beneficieze, conform legii, de drepturile sale de autor. Toţi freelancerii trebuie să aibă drepturi morale. Freelancerilor trebuie să li se garanteze posibilitatea negocierii colective în ceea ce priveşte drepturile de autor;
5. Orice freelancer are dreptul de a alege cea mai potrivită formă de exercitare a meseriei. Un freelancer fals sau forţat de împrejurări, este dependent economic şi ar trebui tratat ca un jurnalist angajat pentru a se bucura de toate drepturile şi beneficiile statutare;
6. Orice freelancer are dreptul la aceeaşi protecţie din partea instituţiilor de siguranţă socială, asemenea unui jurnalist angajat, în ceea ce priveşte: concediul de odihnă, pensia, şomajul, concediul de maternitate/paternitate;
7. Orice freelancer are dreptul la un tratament egal şi la taxe decente, fără să i se submineze poziţia în colectivitate, solicitându-i-se muncă de calitate îndoielnică.

CAPITOLUL V

DIMENSIUNEA ETICĂ ŞI DEONTOLOGICĂ

Activitatea de Autoreglementare în interiorul breslei jurnaliştilor a condus, în 2006, la adoptarea unui Cod Deontologic care a fost anexat Contractului Colectiv de Muncă Unic la Nivelul Ramurii Mass-Media 2006 – 2007. Ca urmare, acesta ar fi trebuit să funcţioneze la nivelul întregii mass-media şi să fie respectat de toţi jurnaliştii, însă nu s-a întâmplat aşa. Jurnaliştii sunt conştienţi că, fără angajamentul editorilor, Codul Deontologic nu va putea fi respectat la nivelul întregii bresle. Dezvoltarea unei conştiinţe profesionale în rândul comunităţii jurnalistice este extrem de importantă. Promovarea codului printre jurnalişti este, de asemenea, esenţială înaintea întemeierii unei structuri sau a unui organism formal de implementare. Numeroasele dezbateri ale jurnaliştilor, organizate pe această temă în ultimul an, au avut drept scop identificarea soluţiilor pentru cazurile de discreditare a profesiei care pornesc din chiar interiorul acesteia. S-au analizat diferitele opţiuni, de la absenţa oricărei reacţii şi până la reglementarea strictă, sub aspect juridic, a profesiei. O concluzie rezultată din aceste dezbateri este constituirea, în interiorul profesiei, a unui organism de decizie morală care va sancţiona, prin blam public, abaterile de la aceste criterii. Deciziile sale vor fi publicate în mod obligatoriu de membrii săi, începând cu cel sancţionat. S-a format un comitet de lucru pentru a pune în practică aceste idei, constituit, în acest moment, din Clubul Român de Presă, Agenţia de Monitorizare a Presei, Asociaţia Patronală a Editorilor Locali, Centrul pentru Jurnalism Independent, Centrul Român pentru Jurnalism de Investigaţie, Societatea Jurnaliştilor Profesionişti, Uniunea Sindicală *MediaSind*. Menţionăm că au existat în perioada analizată mai multe cazuri de încălcare a Codului Deontologic. Amintim aici publicaţia România Mare care primeşte săptămânal solicitări pentru publicarea dreptului la replică ale diverselor persoane publice atacate în paginile sale, publicaţia refuzând să le publice şi cazul Cotidianul care, în urma unor articole denigratoare la adresa Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) şi DLAF a primit, de asemenea, solicitări pentru publicarea dreptului la replică dar, în loc să le publice, a continuat să atace instituţiile menţionate.

Secţiunea 1

Propunere de modificare a Codului Deontologic

Argumentând că ziaristii nu se pot implica în negocieri privind contractele de publicitate, iar această practică nu este conformă cu normele de desfăşurare a activităţii de jurnalist, Consiliul de Onoare al Clubului Român de Presă a propus modificarea articolului 8 din Codul Deontologic al Ziaristului. Potrivit propunerii făcute, articolul ar urma să ia următoarea formă: „În exercitarea profesiei şi în relaţiile pe care le întreţine cu autorităţile publice sau cu diverse societăţi comerciale, ziaristului îi sunt interzise înţelegeri care ar putea afecta imparţialitatea sau independenţa sa. Implicarea ziaristului în orice negocieri privind vânzarea de spaţiu publicitar este interzisă. Nu trebuie acceptate niciun fel de privilegii, tratamente speciale, cadouri sau favoruri care pot compromite integritatea ziaristului. Pentru a evita conflictele de interese, se recomandă ca ziaristul să nu fie membru al vreunui partid politic şi să nu fie angajat ca informator sau ca ofiţer acoperit al unui serviciu secret.”

De asemenea, Consiliul de Onoare al CRP a propus și modificarea articolului 7, astfel: „Patronii nu pot impune editorilor sau jurnaliștilor încălcarea normelor etice. La rândul lor, editorii nu pot impune jurnaliștilor încălcarea aceluiași norme. Patronii nu pot impune editorilor să susțină campanii de presă împotriva unor adversari politici, de afaceri sau de orice altă natură, prin distorsionarea realității, prin ocultarea adevărului, prin introducerea unor argumentări mincinoase. Patronii nu pot impune editorilor să răspundă disproporționat, eventual chiar prin mai multe vehicule mass-media ce aparțin aceluiași proprietar, la materiale critice, solid argumentate și de interes public, făcute publice prin alte mijloace de informare în masă. Patronii nu se vor folosi de jurnaliști în încercarea de a schimba structurile redacționale sau persoanele desemnate. Patronii nu pot impune sau tolera implicarea jurnaliștilor în negocieri privind vânzarea de spațiu publicitar.”

Pentru ca aceste propuneri să capete putere de lege, Comitetul de Conducere al US *MediaSind* a propus introducerea lor pe agenda negocierilor cu organizațiile patronale, ce vor avea loc pentru încheierea următorului Contract Colectiv de Muncă la Nivel de Ramură Mass-Media în 2008.

Secțiunea 2

Relația patron-editor-jurnalist

US *MediaSind* a luat act, în 2007, de faptul că în Actul Adițional la Contractul Colectiv al Presei nu au fost adăugate și normele (cu caracter de recomandare în acest moment), privind relațiile profesionale dintre patronii din mass-media, editori și jurnaliști. Aceasta s-a întâmplat din cauza diferendelor ivite strict între organizațiile patronale pe marginea textului. Documentul, finalizat și semnat în august 2006, este un set comun de norme care pot fi aplicate în relațiile profesionale dintre patroni, editori și jurnaliști și are la bază normele statuate prin documentele internaționale referitoare la activitatea jurnalistică, cum ar fi Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Rezoluția Parlamentară a Consiliului Europei 1003/1993, declarația Comitetului de Miniștri ai Uniunii Europene asupra libertăților de expresie și informare adoptată în 1982, prevederile Constituției României privind libertatea de exprimare și activitatea din domeniul mass-media. De asemenea, recomandarea este concepută luându-se în considerare articolele Contractului Colectiv de Muncă Unic la Nivel de Ramură Mass-Media și normele Codului Deontologic inclus în acesta. Conform documentului respectiv, societățile cu obiect de activitate mass-media vor fi considerate societăți socio-economice specializate, ce fac posibilă exercitarea dreptului fundamental al cetățenilor de a primi informații. Obiectivele de afaceri ale patronilor vor fi subsumate obiectivului de a servi interesul public. În ceea ce privește proprietatea și managementul acestora, potrivit normelor, societățile de mass-media vor oferi transparență, punând la dispoziția publicului datele relevante în această privință. Cele două articole, denumite Politica Editorială, și Aplicarea Politicii Editoriale, sunt foarte clare. Așadar, patronul este cel care elaborează politica editorială a societăților de mass-media pe care le deține, având obligația să o prezinte jurnaliștilor, iar responsabilitatea aplicării acesteia revine editorilor. Dintre restricțiile fundamentale este de reținut faptul că patronii nu pot impune editorilor sau jurnaliștilor încălcarea normelor etice ale profesiei. De asemenea, nu au dreptul să le ceară editorilor să susțină campanii de presă împotriva unor adversari politici, de afaceri sau de orice altă natură, prin ascunderea adevărului sau introducerea unor argumente mincinoase. Conform normelor, patronii nu se pot folosi de jurnaliști în încercarea de a schimba structurile redacționale sau persoanele desemnate. Prin neincluderea documentului în Actul Adițional negociat și semnat în 2007 de sindicate cu patronii de presă, acesta își păstrează deocamdată doar caracterul de recomandare, chiar dacă, în opinia Uniunii Sindicale *MediaSind*, conține idei bune pentru funcționarea oricărei societăți de mass-media. Din păcate, el reprezintă încă doar un ideal pentru multe instituții de presă, unde patronul este cel care face legea, iar jurnaliștii se supun. Cu toate acestea, normele reprezintă un început promițător în autoreglementarea relațiilor profesionale dintre patroni, editori și jurnaliști.

CAPITOLUL VI DIMENSIUNEA CAZUISTICĂ

Se pare că schimbarea guvernelor din ultimul an nu a adus și o schimbare de practici, ci doar schimbarea culorii politicii a actorilor implicați în același gen de scandaluri de presă ca și înainte. Problematika de la care pleacă

mai toate cazurile este în continuare aceeași, legată mai ales de: proiecte de lege proaste și intenția de manipulare a jurnaliștilor de către clasa politică, încălcarea legislației muncii și a drepturilor salariaților din presă de către patroni, cenzură, agresiuni verbale și fizice etc. În continuare, vom prezenta doar câteva dintre cele care au ținut capul de afiș în perioada analizată.

Secțiunea 1

Cazul Monitorul de Prahova

Cotidianul Monitorul de Prahova a fost închis în luna iulie a acestui an, în urma unor anchete publicate, care vizau afaceri dubioase derulate de unele persoane din conducerea Primăriei, cum ar fi: ilegalitatea organizării unor licitații (cazul consilierului local Augustin Mitu), asfaltarea cu 230.000 de euro a străzii pe care locuiește primarul Emil Calotă, modul în care s-au cheltuit peste un milion de euro din fonduri publice pe proiecte îndoielnice etc.

Publicația a fost închisă printr-o simplă somație semnată de un executor judecătoresc. Cei 25 de jurnaliști rămași fără ziar au mai dezvăluit faptul că marca Monitorul de Prahova a fost cumpărată cu o sumă exorbitantă, de către Daniela Iuliana Niculai, o angajată cu un salariu modest la o firmă condusă de ginerele primarului Emil Calotă. În sprijinul jurnaliștilor, Uniunea Sindicală *MediaSind* a pus la dispoziția acestora avocați specializați în astfel de cazuri, pentru a solicita instanței de judecată să declare nulă vânzarea mărcii și să se acorde despăgubiri materiale și morale pentru pierderile suferite de jurnaliști. S-a constatat că au fost încălcate mai multe prevederi legale din Constituția României, potrivit căreia libertatea de exprimare nu poate fi îngăduită în niciun fel, art. 65, alin. 2 din Contractul Colectiv Unic de Muncă la Nivel de Ramură Mass-Media (document cu putere de lege pentru întreaga breaslă a jurnaliștilor). La vremea respectivă s-a luat în calcul declanșarea unor acțiuni de protest, cum ar fi pichetarea sediului Primăriei din Ploiești. *MediaSind* atenționa că, indiferent de poziția sau funcția pe care o ocupă vremelnic orice persoană, libertatea de exprimare precum și dreptul publicului de a fi informat sunt drepturi fundamentale ale oricărui stat de drept, iar încălcarea lor reprezintă un atac la democrație. Până la soluționarea în instanță a cazului „Monitorul de Prahova“, cei 25 de jurnaliști au hotărât să-și continue activitatea redacțională prin editarea unui nou cotidian, Monitorul, publicație care a fost deja lansată pe piață. De laudat este și modul în care jurnaliștii din Ploiești s-au solidarizat cu situația gravă a colegilor de la fostul Monitor de Prahova.

Secțiunea 2

Cazul „Gazeta“

Arestarea jurnaliștilor de la Gazeta de Cluj și Bună Ziua, Ardeal aruncă o pată asupra condiției de jurnalist în România și adâncește și mai mult criza de credibilitate prin care trece presa. În opinia US *MediaSind*, este evident că, în cazul jurnaliștilor din Cluj, aceștia trebuie să răspundă în fața legii pentru faptele comise, asemeni oricărui cetățean, instanța de judecată fiind singura care poate hotărî dacă s-a încălcat sau nu legea. Conform anchetatorilor, nouă persoane din conducerea managerială și editorială a trustului de presă Gazeta au fost trimise în judecată de DIICOT – Serviciul Teritorial Cluj, în ianuarie 2007, pentru șantaj în formă calificată și constituire de grup infracțional. Liviu Man, președintele trustului, Aurel Mureșan, directorul executiv, Ioan Oțel, șeful Departamentului de Investigații, Dorel Vidican, directorul de publicitate al Gazetei de Bistrița, Aurelian Grama, coordonatorul publicațiilor Zi de Zi și Gazeta de Mureș, Dan Pârcălab, directorul general al Gazetei de Maramureș, Memoranda Onac, editor general al Bună Ziua, Ardeal, Anca Cocuț, directorul de publicitate al Gazetei de Oradea și Adrian Avarvarei, șeful Biroului de Protecție Internă, sunt acuzați că, începând cu 2004, ar fi șantajat zeci de personalități cu scopul de a încheia contracte de publicitate cu ziarele trustului, promițându-le, în schimb, să nu publice articole defăimătoare la adresa lor. Dosarul Gazeta are 42 de părți vătămate și 114 martori. Procesul a început la Tribunalul Cluj, însă în luna martie 2007, Înalta Curte de Casație și Justiție a României a decis strămutarea la Tribunalul Brăila, în urma unei cereri a inculpaților. În luna iulie 2007, Tribunalul Brăila a hotărât amânarea procesului Gazeta până pe data de 14 septembrie. În luna septembrie a acestui an, omul de afaceri clujean Sorin Dan, patron de presă, și Ioan Repede, din Bistrița Năsăud, patronul firmei Rombat, au anunțat Tribunalul Brăila că vor să se retragă din procesul Gazeta. Procesul a fost amânat până în data de 9 noiembrie deoarece unul dintre inculpați, Dan Pârcălab, a reziliat contrac-

tul cu avocații care îl reprezentau și nu avea apărător. În acest moment procesul continuă, neexistând încă o sentință definitivă.

Secțiunea 3

Cazul Cotidianul Kronika din Cluj

Uniunea Sindicală *MediaSind* s-a solidarizat, în data de 2 octombrie 2006, cu acțiunile de protest declanșate de către Sindicatul Liber Kronika (membru cu drepturi depline al US *MediaSind*) în cadrul cotidianului Kronika din Cluj, editat de SC Casa de Editura Kronika SA. Redactorii ziarului au declanșat gre-va japoneză față de refuzul administrației de a negocia, în cadrul Contractului Colectiv de Muncă la nivel de instituție, clauze privind nivelurile de salarizare minime și modul de organizare și funcționare a redacției ziarului Kronika. În același timp, US *MediaSind* a informat administrația cotidianului Kronika că are obligația, potrivit legislației românești în vigoare – Contractul Colectiv de Muncă Unic la Nivel de Ramură Mass-Media, înregistrat la Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, cu numărul 993/11/08.05.2006 – să negocieze Contractul Colectiv de Muncă pe unitate împreună cu reprezentanții sindicatelor reprezentative. Contractul la nivel de unitate trebuie să conțină, în mod obligatoriu, clauze privind drepturile părților semnatare și să reglementeze condițiile de muncă și de protecție socială, salarizarea și alte drepturi bănești, timpul de muncă și timpul de odihnă, Codul Deontologic al Jurnalistului etc. Refuzul administrației de a negocia aceste clauze a dat posibilitatea Sindicatului Liber Kronika, potrivit Legii nr. 168/1999, art. 12-16, să declanșeze conflictul de interese. Pentru a nu se escalada acest conflict, iar jurnaliștii să fie obligați să înceteze total lucrul, solicităm conducerii cotidianului Kronika din Cluj să reînceapă imediat negocierile cu reprezentanții sindicatului. Mai mult, Sindicatul Liber Kronika a solicitat oficial concilierea din partea Direcției de Muncă Cluj, firma funcționând efectiv în Cluj, însă juristul instituției și-a declinat competența, declarând că nu are jurisdicție asupra unei firme din județul Bihor. Având în vedere toate acestea, Sindicatul Liber Kronika a fost nevoit să intre în grevă de avertisment. Sesizat cu privire la aceste grave încălcări ale drepturilor jurnaliștilor, Uniunea Sindicală *MediaSind* a atenționat la vremea respectivă Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Inspectia Muncii din România și Federația Internațională a Jurnaliștilor cu privire la nerespectarea de către SC Casa de Editură Kronika SA a legislației în vigoare, Codului Muncii, Contractului Colectiv de Muncă Unic la Nivel de Ramură Mass-Media, Legii Sindicatelor, Legii Contractelor Colective de Muncă și a reglementărilor internaționale privitoare la libera negociere. În urma grevei de avertisment a jurnaliștilor salariați de la Kronika și cu sprijinul Uniunii Sindicale *MediaSind*, în final s-a reușit semnarea Contractului Colectiv la nivel de unitate.

Secțiunea 4

Cazul salariaților de la Televiziunea România de Mâine

Un caz prezentat pe larg în Raportul Uniunii Sindicale *MediaSind* – 2006, dar a cărui finalizare a trenat în justiție până în 2007, este și cel al redactorilor și operatorilor, membri de sindicat, din Departamentul Actualități al Televiziunii România de Mâine, care au fost sancționați prin desfacerea Contractelor Individuale de Muncă, sub pretextul că Departamentul a fost desființat în urma reorganizării activității. Potrivit unui memoriu adresat US *MediaSind* de către angajații concediați, conducerea televiziunii a susținut că măsura a fost determinată de schimbarea organigramei instituției, aprobată în Ședința Consiliului de administrație, însă acesta a fost doar un pretext pentru ca angajaților să li se desfacă contractele de muncă. Angajații au fost, de fapt, pedepsiți pentru că au îndrăznit să se ridice împotriva conducerii, iar desființarea departamentului a fost doar o minciună demontată de însăși organigrama invocată de conducere, document semnat de Aurelian Bondrea, Președintele Fundației România de Mâine (proprietara TVRM). Documentul respectiv atesta faptul că Departamentul Actualități nu fusese desființat. Uniunea Sindicală *MediaSind* a solicitat o anchetă din partea Inspectoratului General de Muncă, convocarea Comisiei Paritare la nivel de ramură și, nu în ultimul rând, acționarea în justiție a celor vinovați pentru acest conflict. În speță, salariații acuzau: lipsa unui dialog și a consultării cu reprezentanții salariaților sau ai sindicatului din care fac parte în ceea ce privește decizia Consiliului de Administrație, în care s-a stabilit o așa-zisă reorganizare a societății, nesolicitarea avizului consultativ al organului de conducere al sindicatului din care fac parte salariații, înainte de a proceda la desfacerea CIM,

neacordarea perioadei de preaviz de 20 de zile lucrătoare stipulate în CCM la nivel de ramură mass-media, nemo-dificarea Contractelor Individuale de Muncă în termen de 45 de zile de la intrarea în vigoare a CCM la Nivel de Ramură Mass-Media, în acord cu prevederile acestuia; neplata orelor suplimentare de muncă și a sporurilor de vechime și alte drepturi bănești convenite conform legii, inducerea în eroare cu bună știință a salariaților cu privire la desființarea Departamentului Actualități, absența unui Regulament de Ordine Interioară adus la cunoștința tuturor angajaților și chiar absența Contractului Colectiv de Muncă încheiat la nivel de unitate. Cererea salariaților, care a făcut obiectul unui conflict tacit între cele două tabere (angajați și angajatori), nu și-a găsit rezolvarea în instanță, decât în 2007. Între timp, dintre cei zece semnatari, doar unul a rămas să lupte cu îndârjire împotriva nedreptăților comise de un patron lacom. Ceilalți, fie au acceptat să fie redistribuiți către alte departamente, fie au acceptat concedierea. Singurul care a mers mai departe, Crinel Niculae (operator imagine), sprijinit de Uniunea Sindicală *MediaSind*, a reușit să obțină, în 2007, drepturile pentru care a luptat încă din 2005. Cu toate că Tribunalul i-a dat câștig de cauză la începutul anului 2006, TVRM a făcut recurs, ajungându-se la Curtea de Apel. Cu avocatul pus la dispoziție de Uniunea Sindicală *MediaSind*, Niculae a reușit să demonstreze, și la Curtea de Apel, că TVRM îi încălcase drepturile. Astfel că, în noiembrie 2006, Legea a respins recursul formulat de televiziunea învinuită și a dispus anularea deciziei de concediere, ca urmare a nerespectării cerințelor art. 74. alin. 1, Codul Muncii. De asemenea, TVRM a fost obligată la plata unei despăgubiri egale cu salariile indexate, majorate și reactualizate, a celorlalte drepturi de care Niculae ar fi beneficiat de la data concedierii și până la reintegrarea efectivă, precum și la plata cheltuielilor de judecată.

Secțiunea 5

Contractul Colectiv de Muncă la Nivel de Ramură, ignorat de patronii gălățeni

În ciuda existenței unui Contract Colectiv de Muncă la Nivel de Ramură Mass-Media încheiat pentru perioada 2006 – 2007, jurnaliștii gălățeni își exercită profesia într-un mediu ce suferă abateri grave de la dispozițiile ce reglementează raporturile dintre angajator și angajat. Această constatare a venit ca urmare a controalelor efectuate de către Inspectoratul Teritorial de Muncă Galați în cinci societăți media locale. Operațiunea a avut drept punct de plecare petițiile semnate de Societatea Jurnaliștilor din Galați afiliată la US *MediaSind* și adresate Ministrului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, precum și Inspecției Muncii. Inspectoratul Teritorial de Muncă Galați a efectuat o acțiune de verificare a modului de respectare a prevederilor legale în domeniul relațiilor de muncă, acțiune ce a vizat unitățile din domeniul mass-media cu sediul în municipiul Galați. Societățile comerciale supuse controlului inspectorat patronează cotidienele *Viața Liberă* și *Monitorul de Galați*, televiziunile *Expres TV* și *TV Galați*, precum și postul *Radio Galați*. Pe parcursul verificărilor, comisia delegată de Inspectoratul Teritorial de Muncă Galați a constatat că niciuna dintre cele cinci unități nu respectă programele de muncă inegale sau flexibile ale salariaților, așa cum este prevăzut în cazul în care specificul activității prestate împiedică stabilirea unui program fix de lucru. De asemenea, salariile de bază în cadrul unităților amintite nu depășesc nivelul minim prevăzut de CCM, iar singurii angajați care beneficiază de sporuri de vechime în muncă sunt cei de la *Viața Liberă*. De altfel, la nivelul municipiului Galați, se poate spune că aceștia din urmă sunt cei mai avantajați lucrători în mass-media, ei beneficiind și de prime acordate în situații speciale, precum ziua de naștere, Paște, Crăciun sau 8 Martie. Încălcarea flagrantă, la Galați, a multora dintre prevederile în vigoare ce reglementează condițiile de muncă în domeniul mass-media este însă de explicat în condițiile în care doar două unități, *Viața Liberă* și *TV Galați*, aveau încheiate CCM la data efectuării controlului, dar care nu erau în concordanță cu prevederile Contractului Colectiv de Muncă la Nivel de Ramură Mass-Media pentru perioada 2006 – 2007. Aceasta în situația în care toți angajatorii din România sunt obligați prin lege să actualizeze CCM la nivel de unitate, în termen de 40 de zile de la publicarea în *Monitorul Oficial* a ultimului CCM. Contractul Colectiv de Muncă la Nivel de Ramură Mass-Media pentru perioada 2006 – 2007 stipulează clar drepturile și obligațiile patronatelor și salariaților, fiind un succes al Uniunii Sindicale *MediaSind*, raportat în urma negocierilor la care au participat și Organizațiile Patronale reprezentative din presă. Importanța CCM la Nivel de Ramură Mass-Media pentru 2006 – 2007 este dată și de faptul că Inspectoratul Teritorial de Muncă este obligat să verifice fiecare firmă-editor de presă dacă aplică sau nu acest CCM. În urma controalelor efectuate, ITM Galați a dispus măsuri obligatorii, cu

termene concrete de realizare, ce au în vedere respectarea prevederilor CCM la Nivel de Ramură Mass-Media pentru perioada 2006 – 2007. De asemenea, măsurile au vizat și remedierea celorlalte neconformități de la prevederile legale în vigoare, constatate în cadrul societăților media de la Galați.

Cu toate acestea, la câteva luni de la efectuarea controalelor, jurnaliștii gălățeni continuau să fie nedreptățiți de către conducerea unităților în care își desfășoară activitatea. Astfel, dacă în cazul salariaților de la Monitorul de Galați vizita Inspectoratului Teritorial de Muncă nu a adus nicio schimbare, angajaților de la Viața Liberă li s-au majorat salariile, însă cu prețul lipirii de alte beneficii, cum ar fi bonurile de masă. Lipsa de implicare a patronatelor în vederea actualizării CCM la nivel de unitate, conform prevederilor publicate în Monitorul Oficial, a făcut obiectul unui dialog social început în februarie (a.c.) între reprezentanți ai patronatelor și ai sindicatelor și administrația locală, prilej cu care Prefectul Municipiului Galați a anunțat că se va implica personal în rezolvarea acestei situații. Conform declarațiilor președintelui Societății Jurnaliștilor din Galați, Sorin Țiței, acțiuni similare celei de la Galați au urmat și la nivelul unităților din domeniul mass-media cu sediul în Brăila, Vrancea și Tulcea.

CAPITOLUL VII

UNIUNEA JURNALIȘTILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Context General

Republica Moldova este un stat apărut pe „ruinele“ fostului imperiu sovietic. Majoritatea populației (82%) este de etnie română și vorbește/scrie limba română. În lipsa unor politici europene de susținere a mișcării democratice de eliberare națională, care a culminat la începutul anilor '90 cu Actul de Independență, Republica Moldova a rămas în zona de interes a Rusiei, care refuză să își retragă armatele din partea de est a țării, ocupând acest teritoriu și menținând în el un regim format din elemente KGB-iste, un regim separatist și cu o pronunțată teavură ideologică antiromânească, antieuropeană și antidemocratică. Deși acceptă la nivel de retorică regulile democrației, regimul de la Chișinău se deosebește puțin de cel instalat în zona ocupată la Tiraspol, suferind de aceleași tare ideologice. Astfel, cele mai oprimate instituții sociale sunt presa și justiția. Controlul politic rigid al acestor doi piloni importanți afectează întreaga construcție democratică a Republicii Moldova.

Dezvoltarea presei în Republica Moldova, de altfel, ca și peste tot în acest spațiu, este strâns legată de regimul politic de la guvernare, de interesul și capacitatea lui de a parcurge cât mai repede și mai puțin dureros perioada de tranziție de la o societate comunistă închisă, dominată de cenzură, la una deschisă, democratică, bazată pe libertate și transparență. Cu mici excepții, regimurile politice, care s-au succedat la putere în Chișinău din 1991 și până în prezent, nu au avut nici interesul și nici capacitatea să dezvolte o societate democratică autentică în Republica Moldova. Toate guvernările au fost obediente intereselor geo-politice ale succesorilor fostului imperiu sovietic. În aceste condiții deloc favorabile activează, în Republica Moldova, presa independentă.

Context Politic

Anul 2007 a fost an electoral în Republica Moldova: la 3 și 17 iunie au avut loc alegerile locale generale în consiliile locale municipale, raionale și în primării. Contrar prevederilor constituționale, puterea în Republica Moldova este hiper centralizată. Edificată pe o verticală ce-l are la vârf pe un președinte/prim-secretar al Partidului Comuniștilor, puterea politică păstrează cu fidelitate toate deprinderile sistemului sovietic totalitar în care mass-media era considerată drept componentă a sistemului de propagandă și agitație a partidului/stat. Într-un astfel de context politic este firesc că evoluția situației mass-media a avut loc sub semnul luptei acestui partid și a aliaților lui pentru controlul spațiului public. Campania de pregătire pentru extinderea controlului asupra spațiului public a început în anul 2006, odată cu adoptarea Codului Audiovizualului. Deși eforturile depuse pentru a elabora o lege bună au fost fără precedent, atât din partea organizațiilor internaționale (Consiliul Europei și OSCE au prezentat expertize), cât și a organizațiilor neguvernamentale de media din Moldova, guvernarea a reușit să adopte o lege prin care să-și promoveze interesele.

Puterea a izbutit din nou să aleagă un Consiliu Coordonator al Audiovizualului (CCA) care să convină și să mențină controlul asupra Teleradio-Moldova, și chiar să-și supună încă două instituții ale audiovizualului, care aveau

anterior o politică editorială independentă: Radio Antena C și Euro TV Chișinău. Codul a fost adoptat în lectură finală la 27 iulie 2006. Atât proiectul Codului, cât și actul adoptat au făcut obiectul unor critici vehemente din partea organizațiilor de media și a partidelor politice, fiind lansate numeroase declarații la acest subiect.

Anul 2007 a demonstrat că parteneriatul politic realizat la 4 aprilie 2005 între Partidul Comuniștilor și Partidul Popular Creștin-Democrat nu a avut drept scop dezvoltarea democratică europeană a Republicii Moldova, precum s-a declarat cu mult patos, ci partajarea mediilor publice municipale audiovizuale. Postul de radio Antena C și postul de televiziune Euro TV au devenit în 2007 posesii și instrumente de propagandă ale celor două partide.

Nici Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA), un alt obiectiv al parteneriatului politic comunist-creștin-democrat, nu a devenit o instituție independentă. La 19 februarie 2007, organizațiile neguvernamentale de media au semnat o declarație în care se arată contrariate de decizia Consiliului Coordonator al Audiovizualului (CCA), care, în ședința sa din 13 februarie 2007, a suprimat vocea unui radiodifuzor local important de la Bălți, FM-103,5. Pe motiv că instituția publică națională a audiovizualului, Compania Teleradio Moldova, este supusă unor cheltuieli mari la transmiterea în direct a ședințelor în plen ale legislativului, Parlamentul a decis la sfârșitul lunii aprilie 2007, sistarea acestora. Cererea postului de radio Vocea Basarabiei de a transmite pe cont propriu, în direct, ședințele în plen, este tergiversată de fracțiunea majoritară comunistă de mai multe luni.

Criza instituției a culminat în septembrie 2007, când, ghidată de comenzile ideologice ale guvernării comuniste întreprinse împotriva României, CCA a adoptat o decizie ilegală de suspendare a transmisiei canalului TVR 1 – televiziunea publică română – prin rețeaua a doua de stat închiriată de la Republica Moldova. Actul de injustiție a stârnit indignarea societății civile și a partidelor din opoziție. În aceeași ședință, CCA a respins 10 cereri pentru frecvența postului de radio Vocea Basarabiei, inclusiv cererea pentru o frecvență FM în municipiul Chișinău. Frecvența pe acest municipiu, a doua în aceeași localitate, a fost dată postului de radio Antena C, controlat de comuniști.

În anul 2007, instituțiile de presă independente au fost marginalizate în urma politicilor discriminatorii ale guvernării. Niciunul dintre funcționarii statului, începând cu primele figuri politice din stat, nu acceptă invitațiile la interviurile, emisiunile de dezbateri și talk-show-urile pre-sei scrise și a audiovizualului care nu sunt controlate de partidul de guvernământ. Comportamentul anti-presă adoptat de aceștia este luat drept exemplu de funcționarii întregului sistem ierarhic de stat. Poliția, care lucrează cu instrumentele forței, înțelege să o aplice și în raport cu jurnaliștii. La 27 februarie 2007, două echipe ale posturilor de televiziune Pro TV Chișinău și DTV au fost arestate în plină stradă în timp ce filmau un grup de membri ai unui partid care se deplasau regulamentar spre cimitir, pentru a participa la un parastas.

Pe data de 19 octombrie, doi polițiști înarmați cu automate Kalasnikov au agresat reporterul și cameramanul PRO TV Chișinău care filmau cum polițiștii și medicii evacuaiu cu forța un bărbat dintr-o casă din Chișinău.

Procesele de judecată în care sunt implicați jurnaliștii și instituțiile de presă care doresc să își apere drepturile și să evite abuzurile, sunt tergiversate de către instanțele justiției. Astfel se explică numeroasele cazuri care ajung să fie examinate la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg și în care Guvernul Republicii Moldova este condamnat. Raportul Libertatea presei în lume – 2007, elaborat de organizația americană Freedom House, a inclus Republica Moldova în rândulul țărilor „parțial libere”. Același raport arată că regiunea transnistreană este văzută drept un teritoriu lipsit de libertate. În același timp, organizația Reporteres sans Frontieres plasează presa din Republica Moldova pe locul 81 în topul libertății presei în lume pentru anul 2007.

Context Cultural

Presa scrisă este divizată în Republica Moldova pe criterii de limbă și politice. Presa de limbă rusă, ca și în perioada sovietică, are în continuare cele mai mari tiraje și domină piața de publicitate. Această presă a avut parte de protecționismul guvernelor rusofile ale Republicii Moldova, dar și de susțineri financiare din partea Federației Ruse. Presa de limbă română, deși reprezintă majoritatea populației Republicii Moldova (82% români), este mai puțin dezvoltată, fiind divizată în: presa pro-guvernamentală, controlată de partidul de la guvernare și presa independentă, de orientare democratică și europeană. Deoarece practică spiritul critic de abordare a realității, presa de limbă română a fost pe parcursul anilor ținta atacurilor din partea clasei politice de la guvernare. Această stare se resimte în nivelul

precar de dezvoltare financiară și tehnico-materială, precum și în incapacitatea de a angaja jurnaliști de calitate și în număr necesar pentru a acoperi evenimentele din societate, care merită să ajungă în obiectivul opiniei publice. Presa scrisă din Republica Moldova suferă de mai bine de zece ani, în urma unui proces de erodare a masei de cititori. În ultimul deceniu, din cauza condițiilor de viață cotate sub nivelul sărăciei, Republica Moldova a fost părăsită de aproape un milion de cetățeni cu vârste cuprinse între 18 și 50 de ani.

Odată cu afilierea Uniunii Jurnaliștilor din Moldova la US *MediaSind* s-a născut o nouă organizație confederală transfrontalieră care își propune să apere drepturile, interesele și libertățile membrilor pe care-i reprezintă. Scopul afilierii jurnaliștilor basarabeni este determinat de necesitatea de a pune bazele unei reforme reale, democratice și profunde în domeniul mass-media din Republica Moldova, construită pe baza criteriilor și standardelor profesionale internaționale. Președintele Uniunii Jurnaliștilor din Republica Moldova, Valeriu Săhârneanu, a anunțat că organizația pe care o conduce își va schimba denumirea, la congresul din acest an, în Uniunea Jurnaliștilor *MediaSind* din Republica Moldova și că, împreună cu colegii din România, vor realiza una dintre cele mai mari organizații transfrontaliere din Sud-Estul Europei. Liderii celor două organizații au convenit, ca în cel mai scurt timp posibil, să înceapă crearea unor instrumente de autoreglementare în domeniul presei din Republica Moldova, la fel ca în România, cum ar fi: negocierea unui Contract Colectiv de Muncă la Nivel de Ramură Mass-Media, adoptarea unui Cod Deontologic unic, precum și reglementarea statutului jurnaliștilor.

În Republica Moldova, jurnaliștii se confruntă cu un spectru larg de probleme generate de incapacitatea regimurilor politice care se succedă la guvernare de a garanta drepturile constituționale și internaționale referitoare la libertatea presei, libera exprimare și pluralismul de opinii. În prezent, se încearcă adoptarea unui proiect de lege privind reglementarea libertății de exprimare, demers deosebit de periculos atât pentru jurnaliștii din Basarabia, cât și pentru democrație. Mai mult, Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova (CCA) a decis recent să înlăture Societatea Română de Televiziune (TVR 1) de pe piața locală de emisie și să scoată din nou la concurs licența pentru această frecvență, deși ea a fost eliberată în 2006 de către autoritățile moldovene și este valabilă oficial până în 2011. Un apel împotriva acestei decizii a fost lansat de către diverse organizații, inclusiv de Uniunea Jurnaliștilor din Moldova, Asociația Presei Independente, Comitetul pentru Libertatea Presei, Centrul Independent de Jurnalism, Asociația Juriștilor Independenți, Asociația Telejurnaliștilor Independenți, Centrul Acces-Info, Asociația Presei Electronice, Comitetul pentru Apărarea Drepturilor Umane și Profesionale și Juriștii pentru Drepturile Omului. Atât afiliații Federației Europene a Jurnaliștilor din România, Uniunea Sindicală *MediaSind*, cât și Uniunea Sindicală a Jurnaliștilor din Republica Moldova (UJM) vor contesta decizia CCA în instanța de judecată. „Această interdicție este doar o manipulare politică“, a spus Secretarul General al Federației Internaționale a Jurnaliștilor, Aidan White. „Cerem autorităților moldovene să revină asupra acestei decizii și să acționeze conform regulilor. Guvernul trebuie să demonstreze că după un deceniu de atacuri la libertatea presei, țara este acum pregătită pentru o tranziție democratică ce implică libertatea presei, pluralismul și respectul pentru drepturile jurnaliștilor.“

Jurnaliștii din Republica Moldova nu pot rămâne indiferenți la derapajele antidemocratice ale guvernării, căci libertatea presei în spațiul democratic european este condiția indisolubilă a dezvoltării. Dând curs îndemnului Federației Europene a Jurnaliștilor, în consens deplin cu Uniunea Sindicală *MediaSind* din România, Uniunea Jurnaliștilor aduce, o dată în plus, în atenția opiniei publice locale și internaționale problemele grave care frământă societatea și breasla jurnalistică de la Chișinău: absența unei strategii naționale pentru dezvoltarea presei independente, controlul și presiunile politice asupra mass-media, situația precară a presei independente, uzurparea politică a presei cu statut public, monopolul crescând al cercurilor guvernante asupra domeniului mass-media, privatizarea ilegală și hoțescă a mediilor publice, persecutarea jurnaliștilor, blocarea dreptului accesului la informație a jurnaliștilor și a presei, lipsa de transparentă în activitatea instituțiilor statului, obediența politică a jurnaliștilor în detrimentul normelor deontologice ale breslei, erodarea standardelor profesionale de către mediile pro-guvernamentale, transformate în simple instrumente de propagandă și de atac la persoană.

În continuare, Uniunea Sindicală *MediaSind*, prin reprezentantul său în Comitetul de Conducere al FEJ, va monitoriza și va acorda tot sprijinul internațional de care jurnaliștii basarabeni au nevoie pentru a întări democrația în Republica Moldova.

CAPITOLUL VIII CONCLUZII

În 5 noiembrie 2007, acțiunea inițiată de Federația Europeană a Jurnaliștilor, „Stand Up for Journalism“, a reprezentat chemarea către schimbare și modernizare în domeniul mass-media, în 30 de țări ale Europei. US *MediaSind* a participat la această acțiune pentru a trage un semnal de alarmă cu privire la situația actuală a presei în România. După cum observa și secretarul general al FIJ, Aidan White, cu prilejul recente sale vizite în România, „există o conștientizare din ce în ce mai puternică a crizei de credibilitate a mass-media, iar problema esențială care trebuie rezolvată este nefericita legătură între media și mediul politic“. El a atras atenția asupra importanței dialogului în media și a apreciat că actuala criză ce caracterizează mass-media românească este influențată nu doar de criza politică din România, ci și de cea existentă la nivel internațional.

În perioada analizată de prezentul raport, constatăm o agravare a stării generale a mass-media din România. Astfel, în locul unei reforme reale a presei din țara noastră, *MediaSind* atenționează asupra: absenței unui mediu propice pentru un jurnalism profesionist, lipsei recunoașterii celor care practică această meserie printr-o legitimație de jurnalist unică la nivel național, tabloidizării excesive a presei, influenței nefaste a politicii asupra obiectivității și neutralității știrilor și chiar a lipsei unei strategii naționale pentru domeniul mass-media. Diverși demnitari din diferite partide politice dețin acțiuni la grupuri de presă, iar grupările politice continuă să influențeze administrația societăților publice de radio și televiziune. Există și un sector privat în presă, care se dezvoltă tot mai mult, dar este condus de grupuri economice prea puțin interesate de jurnalismul de calitate și de respectarea drepturilor angajaților lor așa cum sunt ele stipulate de Contractul Colectiv de Muncă.

Libertatea presei este amenințată în continuare, iar guvernării – indiferent care ar fi ei – total neinteresați de continuarea unei strategii naționale pentru acest domeniu de activitate extrem de important în orice democrație. CRP nu-și recunoaște statutul de organizație patronală, ceea ce împiedică asupra modului de funcționare al presei, Contractul Colectiv de Muncă la nivel de ramură nu este respectat de patronat, iar asimilarea legislației europene în domeniu este în urmă. Atacurile clasei politice asupra presei s-au înmulțit îngrijorător în ultimul an, luând diverse forme, de la deciziile aberante ale Curții Constituționale privind reînvinovățirea insultei și calomniei, refuzul partidelor de a depolitiza cele două instituții publice de radio și televiziune, până la intimidarea jurnaliștilor prin arestări, dosare penale, chemări în judecată și chiar agresiuni fizice.

În ceea ce privește campania Civic Media, sprijinită de US *MediaSind*, pentru o Românie Curată, remarcăm modul în care societatea civilă, scandalizată că va fi deconspirată în masă, a invocat în cor alte priorități, subliniind că patronii de presă, jurnaliștii și formatorii de opinie pentru care se cerea verificarea sunt clasați la litera „n“. Se cunoaște faptul că Serviciul Român de Informații a livrat CNSAS, odată cu peste un milion de dosare și baza de date electronică a cartotecii. Colegiul CNSAS întârzie nepermis cercetarea ziariștilor. După peste 400 de zile de la emiterea cererii oficiale a Civic Media și doar circa 15 decizii emise din aproximativ 300 de nume importante, s-a constatat în schimb o activitate extrem de febrilă a CNSAS în ce privește reprezentanții cultelor, care se află în Legea CNSAS cu 7 nivele după informatorii de opinie, la litera „t“. În cazul în care Parlamentul României a scăpat această instituție de sub control, solicităm Președintelui țării, Traian Băsescu, să intervină conform prerogativelor sale specificate în Constituție, art. 80, (2), cu precizare că US *MediaSind* va sprijini în continuare demersurile Civic Media.

În plan economic, mass-media românească se confruntă cu o suită de probleme legate de accentuarea fenomenului de trustizare, respectiv consolidarea unor grupuri de presă, sistemul de distribuție încă destul de ineficient pentru presa scrisă, zona rurală neacoperită, iminența introducerii digitalizării în audiovizual. În același timp, este cert că instituțiile media care au cele mai mari șanse de supraviețuire pe piață sunt cele care fac parte din grupuri media ce dețin televiziuni, radiouri, presă scrisă și media online la un loc. Piața românească a cunoscut o consolidare în acest sens la nivelul trusturilor de presă, de fapt singurele care și-au propus și au și reușit să lanseze noi publicații și posturi tv. Societățile de presă independente, de mici dimensiuni și cele din presa locală sunt cele care vor avea cel mai mult de suferit în perioada următoare, acestea pierzând la capitolul vânzări de publicitate în fața trusturilor. Va fi nevoie de investiții importante în aceste zone pentru ca societățile de presă să prospere. În aceste condiții, Uniunea Sindicală *MediaSind* subliniază necesitatea creșterii preocupării industriei media pentru apărarea drep-

turilor și intereselor proprii în mod solidar, pentru creșterea responsabilității sociale a companiilor de media, ca și recurgerea la soluția sindicalizării jurnaliștilor într-o proporție cât mai mare.

În domeniul social, US *MediaSind* a constatat, în 2007, o mare lipsă de interes a patronilor de media pentru respectarea drepturilor cu caracter de protecție socială pentru jurnaliști, cuprinse în Contractul Colectiv de Muncă la Nivel de Ramură Mass-Media. Alte probleme semnalate se referă la responsabilitatea socială a instituțiilor de media, politicile de resurse umane, siguranța locului de muncă și protecția jurnalistului, contractele individuale de muncă sau cele de drepturi de autor, nivelul de salarizare, drepturile profesionale de care beneficiază jurnaliștii salariați, conform legislației în vigoare, nevoia de training sau introducerea Consiliilor Europene ale Muncii în multinaționale.

Pentru a promova un dialog mai eficient decât în prezent, între jurnaliști și patronii lor, Uniunea Sindicală *MediaSind* și Federația Internațională a Jurnaliștilor au propus și patronilor din presa română să încheie, împreună cu cele două organizații, un acord de parteneriat, creat după modelul celor încheiate de FIJ cu alte instituții de media din lume (de exemplu, cel încheiat cu grupul german de presă WAZ). Deși până acum numai cotidianul Ziua a răspuns favorabil acestei propuneri, Uniunea Sindicală *MediaSind* va continua demersurile pe această temă.

Așa cum am arătat mai sus, în ceea ce privește activitatea de freelancer am constatat lipsa recunoașterii acestui segment profesional. În cele mai multe cazuri, freelancerii sunt vulnerabili la condițiile de colaborare impuse de managerii instituțiilor mass-media și audiovizual. Aceste condiții sunt de regulă dezavantajoase pentru freelanceri. O posibilă îmbunătățire a situației ar putea fi adusă printr-o mai bună organizare a freelancerilor la nivel de sindicat sau asociații profesionale, precum și prin modificarea legislației în sensul recunoașterii și definirii prin lege a statutului de freelancer.

În cadrul activității de autoreglementare, Uniunea Sindicală *MediaSind* este de acord cu propunerea Clubului Român de Presă de modificare a articolului 8 din Codul Deontologic al Ziaristului în forma propusă. În același timp suntem de acord și cu modificarea articolului 7, după cum a fost prezentat mai sus. Pentru ca aceste propuneri să capete putere de lege, Comitetul de Conducere al Uniunii Sindicale *MediaSind* a propus introducerea lor pe agenda negocierilor cu organizațiile patronale, ce vor avea loc pentru încheierea următorului Contract Colectiv de Muncă la Nivel de Ramură Mass-Media în 2008.

În ceea ce privește relațiile profesionale dintre patronii din mass-media, editori și jurnaliști, continuăm să susținem documentul, finalizat și semnat în august 2006, care conține un set comun de norme ce pot fi aplicate în relațiile profesionale dintre patroni, editori și jurnaliști. Acesta are la bază normele statuate prin documentele internaționale referitoare la activitatea jurnalistică, cum ar fi Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Rezoluția Parlamentară a Consiliului Europei 1003/1993, Declarația Comitetului de Miniștri ai Uniunii Europene asupra libertăților de expresie și informare adoptată în 1982, prevederile Constituției României privind libertatea de exprimare și activitatea din domeniul mass-media, Contractul Colectiv de Muncă Unic la Nivel de Ramură Mass-Media și normele Codului Deontologic inclus în acesta.

Pentru perioada următoare, *MediaSind* consideră că este absolut necesară o separare clară a apelor între politică și presă, precum și organizarea unei puternice campanii de promovare a unui jurnalism independent și de calitate. *MediaSind* luptă pentru eliminarea oricăror amenințări din partea politicului, dar și a patronatului, pentru că jurnalistul nu poate lucra în condiții de teamă, sărăcie și corupție. Menționăm că ne manifestăm disponibilitatea pentru continuarea colaborării cu toate organizațiile din mass-media, pentru crearea unui climat sănătos în presă și pentru apărarea drepturilor fiecărui jurnalist, condiții esențiale pentru ca mass-media românească să fie un model pentru întreaga societate. De asemenea, vom continua și monitorizarea modului în care funcționează instituțiile de presă în România.

Președinte US *MediaSind*

Cristi Godinac

Secretar General

Răzvan Huzuneanu

Grupul de lucru:

Diana Suci, Victor Roncea,

Elena Colța, Mihaela P. Enache,

Sorin Constantinescu, Ovidiu Mărginean